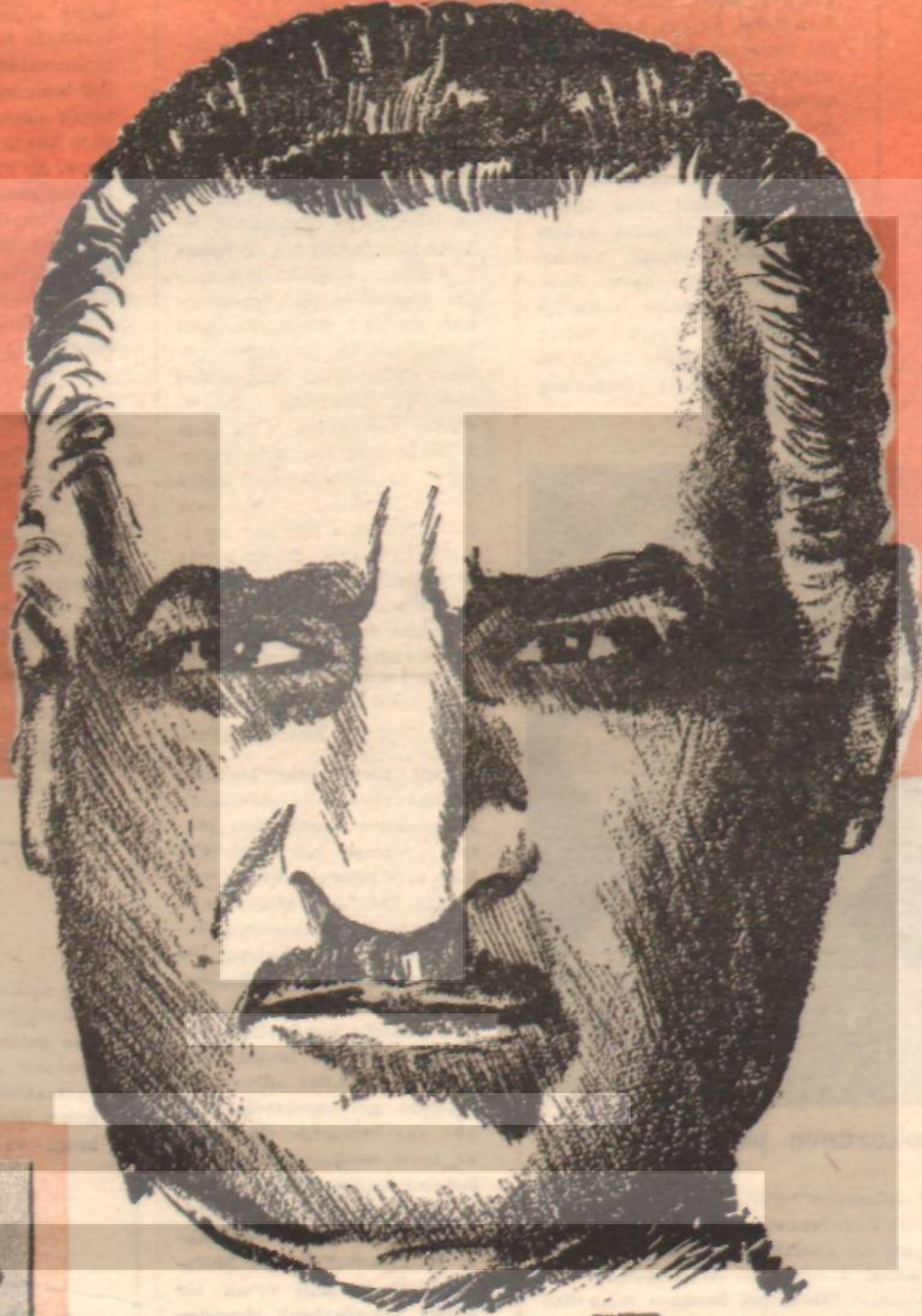

ANT

GÜNEŞ
KARABUDA'NIN
TAYLAND
VE LAOS
RÖPORTAJI

Haftalık Dergi • 30 Mayıs 1967 • Sayı: 22 • 125 Kuruş

ORTADOĞUDA EMPERYALİZMİN YENİ OYUNLARI !...

HAFTANIN NOTLARI

22 mayıs

Özlü'nün dâvası

■ Yedek subay Okulu'nda çavuş çıkartılarak kıtaya sevkedilen tanınmış hikâyeçi Demir Özlü'nün avukatları Danıştay'a başvurarak ıcrâ, iptal ve tam kaza dâvası açtılar. Özlü'yü Danıştay'da Avukat Nebil Varay, Cemal Reşit Eyüboğlu, Niyazi Ağırnaslı, Muvaffak Şeref, Halit Çelenk, Rauf Çapan, Ziya Nur Erün, Orhan Arsal, Gülçin Hasa ve daha bir çok avukat savunacaktır. Avukatlarının iddiasına göre tasaruf polis raporlarına dayanmaktadır ve hiç bir mahkeme hükmü olmadan bir vatandaş hakkında ceza uygulanmaktadır. Kanuna aykırı raporlarla, tertemiz, vatansever kimselere kara çalmak istenmektedir. Bilindiği gibi, Tuzla Yedek Subay Okulu'nda Özlü'den başka iki genç daha çavuş çıkartılmış bulunmaktadır.

23 mayıs

Demirel 2

■ Yaklaşan mahallî seçimler dolayısıyla Ankara'ya yeni bir belediye başkanı adayı aramıyor ve Amerika'ya yakın çevreler özellikle Hacettepe Tıp Fakültesi Dekanı İhsan Doğramacı'nın üzerinde duruyorlar. Belediye Başkanı adaylığının kendisine teklif edildiği, fakat Doğramacı'nın düşünmek için mehil istediği söyleniyor. «Key Man» olarak bilinen ve evvelce başbakanlık için isminden bahsedilen Doğramacı'nın adaylığı sürpriz sayılmak gerekir. Esasen Doğramacı'nın Ankara'ya Belediye Başkanı olması bazı çevrelerce isteniyorsa, kendisinin isteyip istememesi hiç de önemli değildir. Başında bulunduğu Hacettepe Hastanesi'nin bazı meçhul desteklerle mucizevi şekilde geliştiğini gören gözlemciler, Doğramacı Belediye Başkanı olduktan sonra Ankara'nın aynı desteklerle kısa zamanda gantıyeye çevrileceğinden şüphelenmektedirler. Morrison müteahhidinin bir kaç ay içinde Türkiye Cumhuriyeti başbakanlığına yükseldiği gözönünde tutulursa, Doğramacı'nın da Ankara Belediye Başkanlığına yükselmesi işten bile değildir.

Karaborsa

■ İnşaat mevsiminin açılması üzerine Türkiye'de «korkunç» bir çimento karaborsası başladı ve resmi ton fiyatı 170 Lira olan çimento dolaylı yoldan 280 Lira'ya satılmaya başlandı. Yaz ortalarında karaborsa çimento fiyatının 350 Lira'ya fırlaması bekleniyor. Çünkü 1967 yılında 4.225 milyon çimento imali planlandığı halde, sadece inşaat yatırımları için 4.320 milyon ton çimento gerekmektedir. Bugün uygulanmakta olan satış ve tevzi usulleri de çimento karaborsasının şiddetlenmesine yol açmaktadır. Mimarlar Odası, Yapı İşçileri Sendikası ve İstanbul İnşaat Müteahhitleri Derneği ortak bir bildiri yayınlarak çimento nun tek elden, yani devlet tarafından bizzat ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasını istediler. Tabii bu, ekonomimizin zirvelerine özel kişileri oturtmak isteyen Demirel iktidarının işine gelmeyecek bir taleptir!

Olağanüstü film

■ Daha önce hakkında «yasaklama» kararı verilen Bitmeyen Yol isimli Türk filmi, Danıştay'ın bozma kararı üzerine Almanya'ya gönderilerek Berlin Film Festivali'nde ülkelerarası olağanüstü filmler gösterisine katılma hakkı kazandı.

24 mayıs

Temizlik!

■ Yunanistan'da askeri darbeyi müteakip kurulan özel mahkeme ilk olarak «yanlış haber yayma» iddiasıyla 10 kişiyi mahkûm etti. Ayrıca Atina Üniversitesi Rektörü Prof. Krisikos ile Tıp Fakültesi'nin üç profesörü hakkında askeri cunta'nın tahkikat açtığı bildiriliyor. Önce basını kontrol altına alan cunta, daha sonra orduda, şimdi de üniversitede temizlik hareketine girişmektedir. Ayrıca, sosyalist tanınan bazı şahıslar, ortadan kaybolmakta ve bir süre sonra «ölü» bulunmaktadır. ASP'İDA dâvası sanıklarının avukatı Mandilaras da Rodos kıyılarında ölü olarak bulundu. Batılı gazetecilerin gözlemlerine göre, Yunanistan'ın en geç sonbahar veya kış aylarında iç savaşa sürüklenmesi beklenmektedir.

Protesto ettiler

■ Türk Edebiyatçılar Birliği Yunanistan olayları ile ilgili bir bildiri yayınlarak yazar ve sanatçıların tutuklanmasını protesto etti. Bildiride «Fikir ve sanat alanında değer taşıyan bazı Yunan yazar ve düşünürlerinin tutuklanarak bir adada toplanmaları olayını biz Türk yazarları, fikir özgürlüğüne ve uygarlığa karşı girişilmiş çirkin bir davranış olarak görmekteyiz» denilmektedir.

25 mayıs

Plan ve devalüasyon

■ Başbakan Demirel bu hafta Meclis'te görüşülecek olan ikinci beş yıllık kalkınma planını AP Grubu'na sunarken «1968-1972 arasındaki yıllar, Türk toplumunun ekonomik yeterliğe kavuşturulması yönünde en kritik bir dönem olacaktır» dedi ve plan başlarıyla götürüldüğü takdirde Türkiye'nin 1975'te ödeme dengesine kavuşacağını ileri sürdü. Buna karşılık, Amerikalılar, ödeme dengesinin sağlanabilmesi için Türkiye'yi devalüasyon'a zorluyor. AİD'nin düzenlediği bir toplantıda konuşan Amerikalı iktisat profesörü Chenery, «Türkiye ekonomik bir krizin eşliğindedir. Çıkar yol devalüasyondur. Aynı durumda bulunan Pakistan, Hindistan gibi bir çok ülke, ekonomik krizi devalüasyona giderek atlattırlardır» dedi. Türk parasının değeri süratle düştüğüne göre, Amerikalıların devalüasyon tavsiyesine hayret etmemek gerekmektedir. İdris Küçükömer'in ANT'nin ikinci sayısında «devalüasyon kaçınılmaz olduğu» iddiası da, Maliye Bakanı Bilgehan'ın yüksekte atıp tutmasına rağmen, doğru çıkmaktadır. Ancak devalüasyon da derde deva olmayacak, aksine ekonomik güçlükler artacaktır. Çünkü bu kapitalist ekonominin çıkmazıdır.

Dokuzuncu partiye doğru...

Parlamentoda solcusundan solcusuna sekiz siyasi parti varken AP'nin mukaddesatçı takımı dokuzuncu partiyi kurmak üzere hazırlıklara başladı. Yeni partinin öncülüğünü yapan «kravatsız milletvekili» Osman Yüksel Serdengeçti ile Osman Turan, temaslarda şu temayı işliyorlar: «Rahmetli hocanın vasiyetini yerine getireceğiz... Yeni partiyi kurup milli cepheyi teşkil etmek boynumuzun borcudur...» Tahsin Demiray ile Şükrü Akkan'ı da saflarına alan Turan-Serdengeçti ikilisi, son olarak Ekmel Çetinel'e çengel attılar. Meclis'te kendisiyle görüşen bir gazeteciye Serdengeçti «Yeni partiyi kuracağız. Tüzüğü hazırlıyoruz amma bitmedi henüz. Milli cephe tabii kurulacak...» dedi. Ali Fuat Başgil'in vasiyetini yerine getirme kararı olan mukaddesatçılar, meclis'te CKMP, YTP, bazı MP'liler ve bağımsızlarla birlikte bir «milli cephe» meydana getireceklerini umuyorlar. Yeni partiye asgari on, azami 20 milletvekili transfer edilecekleri iddiasında olan Osman'lar, evlenme hazırlıkları içindeki Gülek'i de saflarına almak için uğraşıyorlar. Yeni parti hazırlıkları meclis idare amirlerini kara kara düşündürmektedir. Çünkü şahane meclis binasını yapan mimarlar, parlamentoda dokuz parti olacağını ve dokuz grup odası gerekeceğini hesaplamışlardır... Yukarıdaki resimlerde (solda) Osman Turan ve (sağda) Osman Yüksel Serdengeçti görülüyor...

ANT'IN ÇAĞRISI

Beş aydan beri Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türk halkının mutluluğu için mücadele veren ANT Dergisi'nin gerçekleri dile getiren yayını karşısında bir çok bölgelerde çıkarıcı çevreler ANT'nin satışı baltalamak için tertiplere başvurmaktadır. Bu tertipler karşısında bütün okurlarımızın kendi bölgelerinde ANT'nin satışını devamlı kontrol etmelerini ve gördükleri aksaklıkları derhal idarehanemize bildirmelerini rica ederiz.

ANT'A ABONE OLUNUZ

Ayrıca, okurlarımızın ANT'a abone olmaları, hem dergilerini düzenli olarak okumalarını sağlayacak, hem de ANT'ın gücünü artıracaktır.

ABONE ŞARTLARI:

Yıllık 60 Lira
6 aylık 30 Lira
3 aylık 15 Lira

Dergimize abone olmak isteyen okurlarımız, abone bedelini şu adrese göndermelidirler:

ANT DERGİSİ — P. K. 934 — SİRKECI - İST.

İç sömürgeler

■ İkinci beş yıllık kalkınma planının AP Grubu'nda görüşülmesi sırasında Erzurum Milletvekili Turhan Bilgin "Belki biraz ağır olacak ama söylemek zorundayım, Türkiye'nin gelişmemiş bölgeleri âdeta gelişmiş bölgelerin sömürgeci durumundadır" diyerek doğu bölgelerini kalkındırmak için bölge planları yapılmasını istedi.

İhsanî beraat etti

■ "Yazacağım" adlı kitabından dolayı 142. maddeye göre cezalandırılması istenen, fakat mahkemece 156. maddeye göre zabıta kuvvetlerine hakaretten on ay hapse mahkûm edilen Aşık İhsanî hakkındaki hükmü Yargıtay bozarak beraat ettirilmesine karar verdi. Aşık İhsanî, 4 Haziran gecesi Açık Hava Tiyatrosu'nda düzenlediği gecede Anadolu'dan ilk defa gelecek yeni halk şairlerini yarıştıracak ve bu arada dava konusu olan şiirlerini okuyacaktır.

Anayasa bayramı

■ 27 Mayıs'ın yıldönümü resmi törenlerle kutlandı. Bu arada AP'ye yakın gazetelerin 27 Mayıs'ı hiç anmamaları ve daha çok 29 Mayıs İstanbul'un fethi yıldönümünde devrim aleyhtarı gösteriler yapılması için kışkırtılmalarda bulunmaları dikkati çekti. Cumhurbaşkanı Sunay ise, 27 Mayıs anayasasının sosyalizme açık olmadığını ileri sürerek egemen sınıflar hesabına günlük politikaya karışmak durumuna girdi.

CIA işkencesi

■ Bolivya'da tutuklanan ve Castro taraftarlarıyla temas kurduğu ileri sürülen Fransız gazetecisi Régis Debray'nin, CIA tarafından sorguya çekilip işkenceye tâbi tutulduğu iddia ediliyor. Amerikan Büyükelçiliği haberi yalanlamakla beraber Paris'te Debray'nin CIA işkenceleriyle öldürüldüğünde ısrar etmektedir.

Sunay'a cevap

■ Cumhurbaşkanı Sunay'ın 27 Mayıs mesajında "Türkiye anayasasının sosyalizme kapalı olduğu"nu ileri sürmesi üzerine TİP Genel Başkanı Aybar şu cevabı verdi: "TEMM de bir sosyalist parti bulunurken Sayın Cumhurbaşkanı'nın anayasamızın sosyalizme kapalı olduğu yolundaki beyanları, çok partili siyasi hayatımızın inkârı anlamına

CELVET SUNAY

gelen esef verici bir müdahaledir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın bu beyanı anayasamızın hüviyetini de tagyir etmektedir. Gerçekten, eski bir anayasa hocası olarak kendilerine anayasamızın sol karakterde ve sosyalizme açık bir belge olduğunu kesinlikle ifade ederim. Kaldı ki, anayasayı yorumlamak Cumhurbaşkanı'nın yetkilerini aşan bir iştir. Nihayet bu beyanlarıyla Sayın Cumhurbaşkanı'nın kapitalizm'in savunucusu durumuna da düşmüş oldukları cihetle mücadele ederek kurulmuş bulunan Türk Devleti'nin aziz varlığıyla da telifi zor bir durum yaratmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanı'nın tarafsız hüviyetini bir an evvel iltisap etmelerini temenni ederiz."

Açlık yürüyüşü

■ Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı'nın organize ettiği Açıkla Savaş Yürüyüşü, işçi ve gençlik kitlelerinin iştirakiyle yapıldı. Açığa karşı savaş haftası dolayısıyla gençlerin çeşitli semtlere astıkları afişler meçhul şahıslar tarafından yırtıldı.

Terör Kanunu

■ AP Grubu'nda konuşan Başbakan Demirel bir yandan "Türkiye'de hür basın vardır ve yazacaktır" derken bir yandan da Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun en kısa zamanda mutlaka çıkarılacağını, TRT ve Seçim Kanunlarının değiştirileceğini söyledi.

BU BİR ÇIKMAZ SOKAKTIR!

GEÇTİĞİMİZ hafta, AP iktidarının gerek dış politikada, gerekse ekonomik politikada nasıl bir çıkmaza sürüklendiğini gösteren gelişmeler getirmiştir. Mısır - İsrail çatışması üzerine patlak veren Orta Doğu Krizi, Çağlayangil hariciyesinin "haysiyetli ve millî çıkarlara uygun dış politika" adı altında üçüncü dünya ülkelerine ve sosyalist bloka yaptığı açılış sadece bir gösterişten ibaret olduğunu, uluslararası ilişkilerde AP iktidarının Amerika'nın dümen suyundan asla çıkmayacağını inkâr kabul etmez şekilde ortaya koymuştur. Hele Demirel'in ikinci beş yıllık kalkınma planını büyük iddialarla meclise sunduğu bir sırada AİD uzmanlarından Prof. Cheneri'nin "Türkiye'nin bir ekonomik kriz eşliğinde olduğunu ve devalüsyona gitmekten başka çıkaryol bulunmadığını" açıklaması, AP iktidarının kapitalizm temelli üzerine inşa ettiği iskambilden şatoları yerle yer etmiştir. AP iktidarına ümit bağlanmış çevrelerde bir şok tesiri yapan bu sonuç, Türkiye'nin kapitalizme göre şartlandırılmış ekonomisi ile dış politikası bir arada mütalâa edilirse, hiç şaşmamak gerekir.

27 Mayıs'ın getirdiği sola açık anayasaya rağmen, gerek CHP koalisyonları, gerekse AP iktidarı zamanında Türk ekonomisinin yönetimi egemen sınıfların elinde kalmış ve kapitalist esaslara dayanan bir ekonomik politika güdülmüştür. Egemen sınıflar ekonomik kalkınmayı sağlamak için köklü reformlara gidemeyeceklerine ve kendi kendilerini vergilemeyeceklerine göre, yoğun ve yatırım harcamaları dış kapitalistlerin isteklerine göre şartlandırılmış bir ülkede ihracat gelirleri ithalat giderlerini hiçbir zaman karşılayamayacak, dış ödemeler açığı büyüyecek, enflasyonist eğilimler şiddetlenecekti. Dış ödeme açığının büyümesi karşısında Demirel iktidarının başvurabileceği iki çare vardı: Birincisi dış finansman temin etmek, yani Türkiye'nin dostu görünen ülkelere yardım istemek, diğeri ise Çin Halk Cumhuriyeti de dahil, doğu bloku ile ve üçüncü dünya ile daha sıkı ekonomik ilişkiler kurmak... Ne var ki, iki tedbirin de Türkiye için geçerli olmadığı geçen hafta anlaşılmıştır. Amerika ve diğer kapitalist ülkeler Türkiye'nin yardım isteklerine yan çizerek Türkiye'yi, 1953'de olduğu gibi, devalüsyona zorlamaya başlamışlardır.

DOĞU Bloku ve Üçüncü Dünya ile ilişkilerin artırılması yolundaki gayretler ise, ancak Amerika'nın cevaz verdiği ölçüler içinde yürütülmektedir ve hiçbir sağlam esasa dayanmamaktadır. Amerika'nın çıkarlarının söz konusu olduğu yerde Türkiye'nin çıkarları hiçe sayılmakta, yeni kurulan ilişkiler tehlikeye sokulmaktadır. Arap ülkelerine karşı harekete geçirilen 6. Filo'nun gemilerine Türk limanlarının açılması ve Türkiye'nin Orta Doğu krizinde arapları destekler bir tutum takınmaması bu acı gerçeği açığa ortaya koymuştur. Bu durum üçüncü dünya ve doğu bloku ile ilişkilerin geliştirilmesini ve yeni imkânlar sağlanmasını büyük ölçüde kısıtlayacaktır. Her bakımdan Amerika'ya bağımlı durumdaki AP iktidarı, başka çare bulmadığı için Maliye Bakanı'nın yalanlamalarına rağmen, ister istemez Türkiye'yi devalüsyona sürükleyecek, devalüsyon yapıldığı resmen açıklanmasa bile, Türk parasının değeri fiilen düşürülecektir. Bu durumdan yine bir avuç vurguncu istifade edecek, geniş emekçi kitleleri ise daha çok ezilecektir. Bu, kapitalist ekonomiye zorlanan az gelişmiş bir ülkenin dramıdır. Bu çıkmazdan kurtulmak ise, Sayın Cumhurbaşkanı istediği kadar aksini iddia etsin, sosyalizme açık anayasamızın himayesinde emekçi kitlelerinin iktidara gelerek sosyalist bir düzen kurmalarıyla mümkündür.

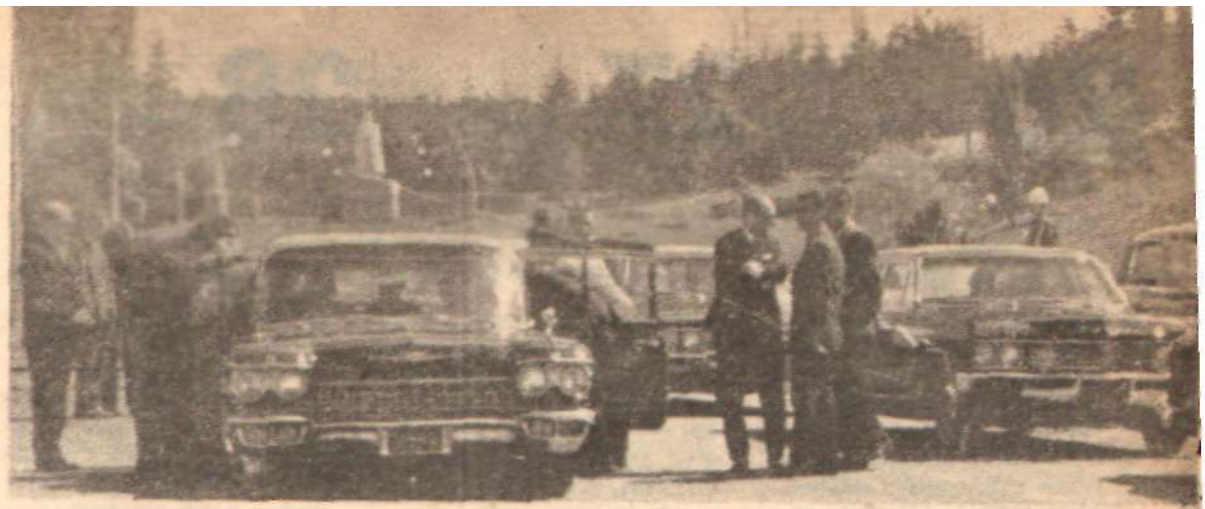
Pilot Bölgelerdeki yurttaşlara işinlandırılmış buğday yedirilecek (ANT)

— İşinlandırılmış buğdaydan yemiş, biz de elektrik yerine kullanıyoruz keratayn!..

Gösteriş politikasında fiyasko!

■ Araplarla dostluktan dem vuran hükümet Orta Doğu Krizi'nde Amerikan gemilerine kucak açıyor...

ORTA Doğu'da patlak veren kriz, Türkiye'nin bir süreden beri Araplara karşı güttüğü "yaklaşma" politikasının bir gösterişten ibaret olduğunu açıkça ortaya koydu.

Her ne kadar, kriz patlak verdikten sonra Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Oktay İscen, dostluk kurduğu gazetecilere özel olarak "Türkiye'nin anlaşmazlıkta Arapları tuttuğunu" açıklamış ve bu beyan iktidara yakın gazetelerde yayınlanmışsa da, resmi bir açıklama olmadığı için bu beyan değer taşıyordu.

Dışişleri Bakan Çağlayangül İse, bu çok kritik dönemde büyük bir sorumsuzlukla dış gezilerine devam ediyordu.

Ankara'daki Arap Büyükelçileri, Türkiye'nin Orta Doğu Krizi karşısındaki resmi tutumunu

öğrenmek için sabırsızlanırken, bu konuda ilk resmi açıklama Anadolu Ajansı'ndan geldi. Sözümlüne Anadolu Ajansı'nın bir

PAKER HART (Amerika'nın Sesi)

muhabiri Dışişleri Bakanlığı sözcüsüne "Orta Doğu'daki son tehlikeli gelişmeler muvacehatede Türkiye'nin Arap ülkeleri ile münasebetlerinin nasıl bir manzara arzettiğini" sormuş, İscen de bu soruya şöyle cevap vermişti:

"Hükümetimiz, Arap memleketleri ile ilişkilerinin sağlam bir dostluk zemini üzerinde gelişmesine attığı özel önemi programında belirtmiş bulunmaktadır. Bu tarihten beri Arap ülkelerine karşı siyasetimiz bu esastan mülhem olmuştur. Bu münasebetle kısa zamanda kaydedilen inkişaf memnuniyeti muciptir. Bugün bütün Arap ülkeleri ile Türkiye arasında dostluk ve yakınlık mevcuttur."

Bu sorunun ve metnin Dışişleri Bakan Vekili Faruk Sükan tarafından hazırlandığında hiç şüphe yoktu. Hesap ortada idi:

İktidar gazeteleri yoluyla önce hükümetin Arapları desteklediği intibai yaratılmış, sonra da bu açıklama yapılmıştı. Açıklama hiçbir şey söylemiyordu. Eğer, bu açıklama gazetecilerin yüzlerine yapılmış olsaydı, Dışişleri sözcüsüne "Feki Türkiye'nin İsrail ile münasebetlerinde ne gibi manzara görülüyor" sorusunun yöneltileceği biliniyordu...

İktidar, bu küçük Osmanlı kurnazlığı ile Türk halkına Arapları desteklediğini ima etmişti...

Açıklama yersizdi, çünkü hükümet açık açık "Türkiye Arapları destekliyor" demiş olsa bile, buna inanacakların sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Geçmezdi, çünkü 25 Mayıs tarihli gazetelerdeki "Türkiye'deki Amerikan üslerine hazır ol emri verildi" başlıklı haberler, her-

şeyi çok öncesinden açıklığa kavuşturmuştu. Bu haberler verilmemiş olsa bile, Türkiye'nin, Amerika'nın politikasına karşı bir politika izlemesini beklemek tek kelime ile safıktı...

Nitekim, Orta Doğu krizi sürüp giderken, Amerika'nın Türkiye Büyükelçisi Parker Hart'ın olağanüstü kulis faaliyeti dikkatten kaçmıyordu.

Demirel'in başında bulunduğu bir Türkiye'nin Amerika, İngiltere ve Kanada'nın karşı olduğu ve Rusya başta olmak üzere bütün doğu bloku ülkelerinin desteklediği Arapların yanında olması imkânsızdı. Demirel'in liderliğini yaptığı AP iktidara gelmez, komşu Arap ülkeleriyle iyi ilişkiler kurmak için harekete geçmişti. Ne var ki, AP iktidarının Arap ülkelerine açılma politikası, tıpkı doğu ülkelerine açılma politikasında olduğu gibi, Birleşik Devletler'in verdiği "icazet" in sınırları içinde olmak zorundaydı.

Gerçekten de, AP dış politikasının bol sayıda resmi ziyaret, tantanalı kabuller, temel hiçbir yenilik getirmeyen yuvarlak demeçlerin dışında herhangi bir gelişme kaydetmediğini söylemek mümkün değildi. Üstelik, bu gösteriş politikası, Üçüncü Dünya ile doğu ülkelerine "ölçülü yaklaşma" da bile becerikli sayılmazdı. Talihsiz bir biçimde yanlış atlara oynanıyor, açmazlara, güldürü sınırlarını aşan durumlara düşülüyordu. Nitekim Arap ülkelerine açılma AP dış politikası, uyanan arap milliyetçiliğini kösteklemek amacıyla Anglo-Amerikan ajanları tarafından kotarılmak istenen İslâm Paketi dolabının baş oyuncusu monarşist Faysal'a yapılmıştı. Sadece bu Türkiye'yi Arap dünyasının gerçek temsilcilerinden uzaklaştırmaya kâfi gelirken AP dış politikası, şimdi de Arap ülkelerinin ölüm kahramanına hazırlanmış bir sırada yuvarlak laflarla işi geçiştirme çalışmaktaydı. Öte yandan ne işe yaradığını Kıbrıs'ta kesin bir biçimde öğrendiğimiz Orta Doğu Jandarması Altıncı Filo'ya bağımsızlık savaşında müstevliyi denize döktüğümüz limanımızı açmak Arap ülkelerine dostluk gösterilerini sırtı bir şekilde yalanlamaktaydı. Şimdiye kadar tantanalı seyahatler ve yuvarlak laflarla sürdürülen icazetli gösteriş politikası, Orta Doğu krizinde böylece fiyasko ile sonuçlanmıştı.

DİKKAT, KARINCA KANATLANIYOR...

TÜRKİYE'de oturan burjuvalar iyice ne meydanı boş buldular. Kendilerini memleketin sahibi sanıyorlar. Biz memlekette her istediğimizi yaparız, kırarız, dökeriz, satarız, diyorlar. Kim ne karışır, diyorlar.

Bu günler Menderes'in son günlerinden beter. Alavera dalavera giria. Millet bir soygunda ki amannallah. Fakir fıkara'nın belli bükümüş. Vur abahya gene. Fakir fıkara susuyor. Millet'in zinde güçleri susuyor. Sandıklan çıkarların hiç bir şeyden, Anayasadan korkuları yok. Onlar için Anayasa dedigin çigennemek içindir. Bir göstermeliktir. Hak hukuk, adalet, eşitlik sözden başka bir şey değildir.

Türkiye'deki burjuvalar soygunları sürüp gitsin diye her şeye, her kötülüğe başvururlar. Bu Türkiye'deki oturan burjuvalar taklit insanlardır. Kökleri gelenekleri yoktur. Zalimdirler. Vicdansızdır. Dünyadaki burjuvalar da böyle ya, onların gene kökleri, gelenekleri, bir takım kuralları vardır. Türkiye'de oturan taklit burjuvaların hiç bir ahlaki kuralları olamaz. Olmamıştır. Bir tek kuralları vardır, maymuncasına Avrupa'daki ağalarını taklit etmek.

Bu taklit burjuva yeryüzündeki en benell yaratıktır. Kendisinden başka hiç bir şeyi düşünmez. Bu taklit burjuvayın idealizmi yoktur, olamaz. Vatan, millet onun için sadece ve sadece sömürülecek araçlardır.

Türkiye'de oturan burjuvalar kötü bir yerdirdir. Bir beşinci kol durumundadırlar.

Bir İtalyan gazetecisiyle sohbet ediyorduk.

"Geri kalmış memleketin burjuvası eski sömürgecilerin Asya'daki Afrika'daki Albayların yerini almıştır. Öyle Albaylar ki, milletlerin onlarla mücadele etmeleri, onların ellerinden kurtulmaları, sömürgecilerin Albaylarıyla mücadele etmekten daha zor. Milletlerin onlardan kurtulmaları daha güç."

İkimiz de bu düşüncede idik.

Fakir fıkara susuyor. Çünkü yeni biçim Albaylar onları ayıonluyorlar. Onları, ellerindeki güçleri, kendi kendilerine düşman kılıyorlar. Yeni biçim Albayların korkunçluğunu millet o kadar anlayamıyor. Yeni biçim Albay olduklarını kimse kolay kolay çakamıyor.

Adam en müslüman dindardan daha dindardır. Adam en büyük milliyetçiden daha milliyetçi. Bir memlekette kutsal ne kadar kavram varsa, onlardan yana o. Yeni biçim Albaya karşı koyan müslüman müslüman değil. Milliyetçi milliyetçi değil. Yeni biçim Albaylara karşı koyanlar vatansever değil. Ellerindeki araçlarla bunu mükemmelen beceriyorlar. Vatanseverleri vatan haini, gerçek dindarları dinsiz gösterebiliyorlar.

İşte bu yüzden yeni biçim Albaylarla mücadele etmek zor oluyor.

Bir takım iyi niyetli fakir fıkara da onların propagandalarına kapılıp kendilerine karşı koyuyorlar. Bir takım satın aldıkları, besledikleri militanları var.

Memleketin aydınları, zinde güçleri bunu çakıyorlar mı? Bu yeni biçim Albaylık oyunu bu vatanseverlerin gözlerinden kaçıyor mu?

Her şey öylesine ayan beyan ki, her şey öylesine kör kör parmağın gözüne ki. Sömürgecilerin yeni biçim Albaylık oyununu herkes biliyor. Feki, öyleyse, İçerde çok büyük güçleri var. Bütün propaganda onların elinde. Bütün ekonomik güç onların elinde. Bu kadarla da kalsa iş kolay. Bir de dışardaki büyük sömürgeci güçlere dayamışlar sırtlarını. Eeeh, dört başlı mamur.

Niçin kültürleri yok ediyor, yozlaştırıyorlar? Niçin geleneklere saldırıyorlar, onları yıkmaya çalışıyorlar? Niçin bir millet'in tarihini küçümşüyorlar? İçinde bulundukları milleti niçin bağım-

sız olamayacak kadar küçük görüyorlar? Ve de bunu millete telkin ediyorlar demadan? Niçin, niçin? Kişiliği olan, kendini adam sayan bir millet ne olursa olsun işi bir gün çakar da onun için? Onun için milleti millet yapan her kutsal kavramı yozlaştırıyorlar.

Millet, onlar için devam etmesi gerekli olan bir şey değil. Sömürülecek bir köleler yığınıdır. Sömürüldüğü kadar sömürür. Sonra, sonra. Sonrası, isterse yok olsun.

Yeni biçim Albayın gözü bir adım ötesini görmez. Şu memleketin varlıklarını koruyayım da daha uzun bir süre sömürüyüm demez. Kaynaklar biterse, ben de kendime başka bir yer ararım, der.

Onun için bir tek ağaç bırakmayacaklar Türkiye'de. Satış oraya geldi dayandı. Ama yağma yok. Bu memleketin vatanseverleri birkaç kişi de kalmış olsa'ar. Çakturlar ya. Ne kadar gücsüz de olsalar. Güçlödürler ya. Topraklarını öldürmeyecekler.

Ben birkaç yıl öncesine kadar çok karamsardım. Yeni biçim Albaylık oyunuyla başı çıkmayı mümkünsüz sayıyordum. Ama şimdi umutluyum. Millet kurtulacak. Yeni biçim Albaylar kendilerini, niyetlerini çok çabuk açığa vurdular.

Meydanı boş buldular. Kendilerini memleketin sahibi sanıyorlar. Onun için böyle pervasızlar. Onun için bir kadar şumarırlar. Onun için bir kadar üstahlar. Onun için, Amerika bu memlekette gitmeğe kalkarsa, yalvar yekar olur, yakasından tutar onun gi aresini ça'ezim, diyebiliyorlar...

Dikkat, karınca kanatlanıyor...

Yaşar Kemal

Biz biliriz o ciddiyeti

BUGÜN en başta AP'ler olmak üzere bir çok politikacının düşünce kıyısında kıvrılmış duran bir soru vardır:

— Eski D.P. liderlerini siyaset dışında tutmak acaba ne zamana kadar mümkün olacaktır?

Bir iktidar partisi düşünün ki gerçekte onların prestijiyi ve onların yakın akrabalarından adaylar göstermek suretiyle oy toplamaktadır. Ama onlar siyaset dışında kalmaktadır. Bu normal bir oluş değildir. Ve Türk politika panoramasında etrafı kırmızı kalemle çevrilerken üzerinde durulması gereken bir noktadır...

Bu hususu en iyi değerlendirenlerin başında Demirel'in geldiği muhakkaktır. 141 ve 142. maddeden mahkûm olanların genel affına ilişkin alınmasına daht karşı çıkması bulunalardan sosyalistlik havariliği bekleyenler, her ne kadar kendi haklarında yaptıkları ciddiyet propagandasıyla sık sık ters çıkan hesaplarını örtmek isterken bu boşluğu görmezlikten de gelmeye kalksalar, gerçeklerdeki ciddiyet onların kendilerine yakıştırmaya çalıştıkları ciddiyeti fersah fersah aşmaktadır.

D.P. öncülleri siyaset dışında kalacak ama onların prestij ve oy kapasitesi iltidarda olacak... Bu garipliğine sonuna kadar sürüp gitmesi kolay değildir.

Burada yine en önemli faktör Amerika'dır...

Amerika yıpranmış ve fazlasiyla affı se olmuştur beceriksiz bir kadro yerine, politikada çok daha usta, halkı kendisine çok daha bağlamış bir kadroyu Türk siyaset sahnesinde acaba zamanı gelince kullanıyacak mıdır?

Tüm bir hayal midir bu düşünce? Yoksa bir çok kişinin yan gözle gözetlediği ve dile getirmeye pek gönlü yatmadığı kaskatı kopkoyu bir gerçek midir?

Perde arhasında duran böylelikle bir gücü kullanmayı hesapları içinde seyretmekte olan kimseler yok mudur Türkiye'de?

Mesela Feyzioğlu hiç mi aklına getirmemektedir bu konuyu?

Ciddiyet Türkiye'nin bünyesinde yatan faktörleri ıskı geçerek kendi gönlüne uygun hayalleri strateji diye ortaya koymak değil, mevcut somut gerçekleri bütün genişliğiyle göz önünde tutmaktır.

Yoksa antiemperyalist cepheyi kuvvetlendirme gerekçesine sarılarak bir takım duygusal ve kişisel rüyalara dalmıya çalışanlar, birdenbire karşılarında emperyalist cephenin ne kadar büyüdüğünü görmekte hâlâ uyanmamışlarsa ciddi adımı verdikleri rüyalarına devam edebilirler...

Ve bizim üzerinde dikkatle durmakta olduğumuz garip durumu, kıvıma geldiği zaman nasıl bir sürprizle sahneye kendisini belli etmeye başlayacağını şaşırarak görürler.

Antiemperyalist cephe el şakakta giro mısra düşürmek gibi kolay yoldan formüller düşünerek kurulmaz. Emekçi halkta

sınıf bilincinin pekleşmesi ve bunun yaratacağı derin etkilerle kurulur. Bu çabayı pek zor bulanlar, antiemperyalist mücadeleyi daha kolay olabilmemiş zannedenlerdir. Oysa antiemperyalist mücadele sınıf bilincinin uyanmasındaki çabalardan da zor bir mücadeledir. Bunun son ürünü de Yunanistan'dır.

Oyları yüzde 29'un altına da düşecek Bir O.H.P. İsmet Paşa siyasetten şu veya bu şekilde ayrıldığı zaman antiemperyalist bir mücadelede ne kadar ağırlık sahibi olacaktır? Ve bu mücadelede ne kadar ayak direyebilecektir?

Bu mücadelede asıl dayanak noktasını sosyalist örgütün dışında arayanlar boşuna zaman kaybetmektedirler. Harita üzerinde tahmin kurmakla savaş kazanılmaz. Bütün sosyalistlerin bilfiil Anadolu'da halkı uyarmaları ve onu kendi örgütü içinde sağlam bir güç haline getirmeye çalışmaları kendilerine düşen en ciddi görevdir.

Bunu yapmadan ciddiyetten söz açmak, ciddiyetsizliğe ta kendisidir. Bir sosyalist önce sosyalist eylemin gereğini yapar... Bu gereği yandan dolayarak başka formüllerle politika kombinezonlarına bel bağlamak, üstelik de en çürük tahtalarla bu kombinezonlarda temel kurmaya çalışmak çocukların su leğeninde kaptanlığa özenmesine benzer...

Oysa deniz ortadadır. Rota meydana. Gemi palamaları çoktan çıkmıştır... Kıydan kaptanlık etmek niye...

Yüzbinlerce emekçi sosyalist aydınların katkısını bekliyor sömürge...

Antiemperyalist cepheyle evde kurulmaz. Halk içinde, eylem içinde kurulur... Asıl ciddiyet bunu kabul edip benimsenmektedir...

Buna bir türlü yanaşmadan C.H.P.'yi sosyalist yapılmı, Bölükbaşı'nı sosyalist yapılmı diye el güncüyle gerekde hazırlamak diye bir usul yoktur sosyalistlikte...

Gelin Anadolu'da elbirliğiyle çalışalım diyoruz.

Bunun cevabı:

— Aman ne kadar gayri ciddi teklif. Bizim yerimize Bülent Ecevit ile arkadaşları çalışsın, bir onları hazırlıyoruz yetmez mi, değildir...

C.H.P. nin yarısını kazanalım derken, yarısını olduğu gibi karşı tarafta perçinlemek ve sonra geri kalan yarısı da tam kazanamamak ve sonra bunu ciddi bir strateji diye ortaya çıkarmak... Ve ille de fiilen mücadeleye girmek.

Antiemperyalist cephe de kurulacaktır, halk da bu mücadelede en büyük öncülüğü edecektir... Olacaktır bütün bunlar. Çünkü atargdan değil gerçekten çalışan sosyalistler de vardır Türkiye'de... Ve onlar uzağı çok daha iyi görmekte, stratejiyi çok daha sağlam temellere oturtmaktadır. Kompradorların en çok kimlere kazdığına dikkat etmek bunu anlamıya yeter de artar bile...

Bakan otomobilleri, Orta Doğu durumunun görüşüldüğü Çankaya Köşkü'nün önünde...

TIP

Aybar, Vietnam üzerine Ankara ve İstanbul'da işi konferans verdi

STOCKHOLM'de Vietnam savaş suçlularını yargılayarak Amerika'yı mahkûm eden Russell Mahkemesi'nin üyesi TIP Genel Başkanı Aybar, geçen hafta Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi konferans salonunda ve İstanbul'da Açık Hava Tiyatrosu'nda "Vietnam Savaşı ve Milletlerarası savaş suçluları Mahkemesi" konusunda iki konferans verdi.

MEHMET ALİ AYBAR
(Amerika savaş suçlusudur)

Büyük dinleyici kitleleri tarafından ilgiyle izlenen her iki konferansın da, Amerika'nın Vietnam Savaşı'na nasıl karıştığını ve bu karışmanın nedenlerini açıkladı.

Amerika'nın Vietnam Savaşı'ndaki tutumunu İkinci Dünya Savaşından sonra Amerikan kapitalizminin ve Amerikan çıkarlarının bir gereği olarak mütalâ edilmesi gerektiğini açıklayan Aybar, Amerika'nın Vietnam'da önceleri Fransızları desteklediğini, Baodal yönetimine askeri ve ekonomik yardımda bu-

lunduğunu, bir yandan da daha o tarihlerde Vietnam'a askeri ve ekonomik misyonlar yerleştirdiğini anlattı.

Fransızların Vietnam halkını dize getirememesi ve yenilmesi üzerine Amerika'nın işi doğrudan doğruya ele aldığını söyleyen TIP Lideri, Cenevre Antlaşmalarını daha başından itibaren engelleyen Amerika'nın Vietnam'ın stratejik durumunu ve tabii zenginliklerini gözönünde tutarak Vietnam halkına karşı bir saldırı savaşına giriştiğini ve bir halkı tamamen yok etmek amacıyla yürütülen bu savaşın üçüncü bir dünya savaşı da doğurabileceğini belirtti.

Aybar, Vietnam Savaşı'nı şöyle yorumladı:

"Gerçekte fakat kahraman Vietnam halkı, bütün mazlum milletler için savaşıyor. Vietnam savaşı, hepimiz için bir ölüm kahmı savaşıdır. Ve Amerikan emperyalizmi yenilecektir. Dünyanın bütün mazlum milletleri kaderlerini bizzat kendileri tayin ederek özgür yaşamak ve ilerlemek hakkına sahip olacaklardır, ya da Amerikan emperyalizmi Vietnam halkını dize getirecek ve dünya sömürücü kuvvetin kahredici karanlığına gömülecektir. Ancak ne var ki, özgürlük savaşı veren halkları yenmek, dize getirmek mümkün değildir. Amerikan emperyalistleri Vietnam halkını dize getiremeyeceklerdir, dize getirememelidirler. Dünya uyanıyor. Amerikan halkı uyanıyor. Daha geçenlerde 250 bin kişinin katıldığı muazzam bir gösteri yapıldı. Dünyanın dört bir yanında Vietnam'ı destekleme kampanyaları açılıyor. Milletlerarası Savaş Suçluları Mahkemesi, bu genel uyanış ve bilinçlenişten doğmuştur."

Aybar, daha sonra, Amerika'nın savaş kanunlarını, örf ve adetlerini de hiçe sayıp sistematik bir şekilde harp fiillerini sivil halka teveth ettiğini, okulları, hastaneleri ve ibadet yerlerini, Vietnam halkı için hayati önem taşıyan barajları sistematik bir şekilde ve inatla bombaladığını anlatarak "Amerika Vietnam'da kendi imzasını taşıyan bütün kuralları pervasızca ve küstahça çiğnemiştir. Mahkemesinin kararı adil bir karardır," dedi.

Aybar'ın İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği'nin çağrısı üzerine Açık Hava Tiyatrosu'nda verdiği konferansı izleyen beş bine yakın dinleyici açılan dehşet verici gerçekler

karşısında Amerika, Johnson ve Demirel'i zaman zaman şiddetle protesto etti.

BASKI

Bir sendikacının pasaportu iptal edilerek uluslararası toplantıya katılması önleildi

Devrimci sendikacılara ve sosyalist aydınlar karşı polis anayasaya ve kanunlara aykırı baskısı devam etmektedir.

Yapı İşçileri Sendikası (YİS) Genel Teşkilatlanma Başkanı ve Dış Münasebetler Müdürü Suat

Sükrü Kundakçı Milletlerarası Kimya İşçileri Federasyonu'nun toplantısına davet edilmiş ve bu toplantıya katılmak üzere pasaport almıştır. Ancak pasaport verildikten kısa bir süre sonra İstanbul Dördüncü Şube Müdürü, Ankara'dan aldığı emir gereğince, verilen pasaportu geri almak için seferber olmuş, bütün çıkış noktalarına Kundakçı'nın kimliğini bildirerek kendisinin yurt dışına çıkamayacağı duyurulmuştur.

Oysa, bir yıl önce aynı sendikacının yurt dışına çıkmasına izin verilmiş bulunuyordu.

YİS'in yayımlandığı bildiriye göre, meselenin içyüzü şudur:

YİS, pipeline boru hattında Fransız işverenine karşı yapılan

grevi başarı ile yürütmüş. Suat Sükrü Kundakçı'nın da bu grevde büyük emeği geçmiştir. Hatta, kendisi bir ara, bu grev dolayısıyla tutuklanmıştır.

Aynı zamanda, YİS, 20 Mayıs'ta yaptığı toplantıda Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na katılma kararı almıştır.

YİS'in bildirisinde polisin davranışını protesto edilerek şöyle denilmektedir: "Devrimci ve sosyalist bir sendikacının yurt dışına çıkmasına Anayasa'da manî bir hüküm bulunmаса da, yabancı sermayelere başkaldıran yığın işçi liderlerine hükümetçe izin verilmeyecektir. Halkımızca bu böyle bilinsin ve unutulmasın."

Komutanlara köşkler yaptırılıyor

■ Çankaya'da "yasak bölge" dahilinde inşa ettirilen komutan lojmanları mefruşatı ile yarım milyon liraya mal olacak...

Kaş yapayım derken...

Askeri Personel Tasarısı'nın getirdiği bazı adaletsizlikler ve bütçeye yüklediği mali yükün karşılanması meselesi geçen hafta mecliste ve kamuoyunda geniş tartışmalara yol açtı.

En kıdemli assubaylara dahi bir asteğmenden daha az ödenek tanınması, askeri yargı ve hekimlerin ödeneklerinin ise eski seviyesinden aşağı düşürülmesi bu ordu mensupları arasında haklı bir tepki yarattı. Ordu mensupları arasında bu gibi ayırımların ulusal güvenliğimiz bakımından yaratacağı tehlikeleri göz önünde tutarak politikacıların tasarısı daha adil ölçüler içinde kanunlaştırmaları gerekmektedir.

Ayrıca, tasarımın mali hükümlerinin uygulanması için 448 Milyon Lira'ya ihtiyaç vardır. Oysa, hatırlanacağı üzere, sivil personel için çıkarılmış olan Devlet Personel Kanunu'nun uygulanması, gerekli para bulunamadığı için geri bırakılmıştır. Bu bakımdan ya Askeri Personel Kanunu Meclis'ten geçse de uygulanması geciktirilecek ya da askeri personel ile sivil personel arasında da bir ayırım yaratılmış olacaktır. Abdi İpekoğlu'nun Milliyet'te dediği gibi, "Bu durumdan en fazla, lehlerine hüküm getirilen subaylar rahatsız olacaktır."

Adalet Partisi, hesapsız kitapsız personel politikası ile bütün devlet memurlarını ve ordu mensuplarını huzursuzluğa sürüklemiş, kaş yapayım derken göz çıkartmıştır!

B AŞKENT Ankara'nın Çankaya tepesinde Cumhurbaşkanının, geniş bir alana yayılan büyük bahçesinin ortasında köşkü vardır. Yüzünüzü köşke döndünüz mü, sağ yanınızda bir zamanlar Menderes'in oturduğu bir başka köşk görürsünüz. Ardınızda ise Hariciye köşkü kahr. Biraz daha sağ yanınızda, asfalt yolun hemen kıyısında ise, yamaç'a doğru yayılmış dört tane yeni yapı vardır. Kaba kısımları tamamlanmış olan bu dört yapının bulunduğu bölge, Cumhurbaşkanlığı köşkü sınırları içindedir ve duvarın hemen üzerinde "İçeri girmek yasaktır" yazıdır. Buradan içeriye girilmez, çünkü Çankaya köşkü bahçesi yasak bölgededir. Her biri en azından iki yüz elli bin liraya çıkan dört yapının biri Genel Kurmay Başkanı, üçü ise Kuvvet komutanlarına lojman olarak yapılmaktadır.

Öndeki giriş kapısından geçtiniz mi, bir antre vardır. Sağ yanda bir salon ve salonun sağında ön bölümü tamamen cam, rahat ve aydınlık bir ikinci salon, salonda şömine yer almıştır. Sol yanda mutbâk ve hizmetçiler için, odalar sıralanmıştır. Doğru geçildiğinde iki yan yana oda bulunan alt kattan, üst kata zarif bir merdiven ile çıkılır. Merdivenlerin sonunda geniş bir başka salon ve sonra odalar, odalar ve yine odalar vardır... Lojman olduğu için binaların tefrisini de devlet yapacaktır. En azından iki yüz elli bin lira da döşenmesine harcanacak olan lojmanların biri, en azından yarım milyon liraya mal olacaktır...

İnşaata kamyonların girip çıkmasını sağlamak için yıkılan Çankaya Köşkü Bahçe duvarına yaklaşıncaya karşınıza pala bıyıklı, iri yarı bir genç adam dikildi. "Yasak hemşehrîm" dedi, "Buraya girmek yasaktır. Çünkü burası komutanların evleri olacaktır."

Elimiz ile ağaçların arasında görünen modern villaları işaret ederek sorduk: "Kaça çıkacak usta bunlar..." "Ne yapacaksınız. İkiyüz elli bine çıkacak galiba" dedi... Ve sonra ısrarla ve inatla sunları söyledi:

— "Siz gazetecisiniz galiba. Fakat kim olursanız olun, buraya girmek ve resim çekmek yasaktır. Yalnız fotoğraf makinesini biriniz tutarsa, öbürü şöyle bir bakın içeriye..."

Her biri 250 Bin Lira'ya mal olan ve Genelkurmay Başkanı ile kuvvet komutanları için Çankaya Köşkü bahçesinde inşa edilen lojmanlardan biri. Ağaçlardan ötesi yasak bölgedir.

"Neden öyle" dedik, "Resim çekmek neden yasak?" Omuzlarını kaldırıp "Bilmem" dedi, "Bana öyle emir verdiler. Resim çektiirmeyeceksin"

Ne zaman biteceğini sorduk, tersleyerek konuştu:

— "Galiba iki aya kadar bitecek. Öyle sıkıştırıyorlar ki. Çok çalışıyor işçiler. Temmuz'un sonunda biter gibime gelir. Herkes aynı şeyi soruyor: Ne zaman bitecek? Sanki soranlar oturacakmış gibi. Ne zaman biterse biter? Size ne oluyor ki, başkalarına ne oluyor ki. Gelip oturacaklar sorsa yüreğim yanmaz. Hep, siviller soruyorlar ne zaman biteceğini, kaçta çıktığını... Allah Allah, kaçta çıkarsa çıkar onlara ne oluyor. Sanki parasını cebinden vereceklerini gibi..."

Sandıktan değil bavuldan çıkma!

Demirel kendisine karşı tenkitlerin ağır bastığını görünce "Biz sandıktan çıkmayız" deyip duruyor.

Herhalde bir yanlışlık olacak.

26 kişilik Almanya seferi heyetinin ganimetlerine bakılırsa, sandıktan değil, bavuldan çıkması olsa gerek!

GENÇLİK

■ "CIA Türkiye'de bir Patakos bulamayacaktır"

Ankara'daki öğrenci kuruluşları ortak bir bildiri yayınlayarak emperyalizmin Yunanistan'da oynadığı oyunları takbih etmişlerdir. Emperyalistlerin Türkiye'de de ordu yüksek komutanlarını halktan ayırma çabalarını dikkatle izlediklerini belirten gençler "Türk Ordusu'nun geleneğinde bir 27 Mayıs var. Türk Ordusu milliyetçi güçler safındadır. Kumanda kadrosunu burjuvalaşırma çabalarının boşa çıkacağına ve ordumuzun şanlı tarihinin, devrimci geleneğinin mullaka ağır basacağına kesin olarak inanıyoruz. CIA, Türkiye'de bir General Patakos bulamayacaktır" demektedirler.

Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları için yaptırılmakta olan lojmanların inşaatı için hiçbir sivil yaklaşılmamaktadır. İnşaat yakında tamamlanacaktır.

FETHİ NACİ

30 Mayıs 1967 • Sayfa 7

Tayland ve Laos'ta bir Tü

BİRLEŞİK Devletler, Vietnam'da sürdürdüğü yeryüzünün en hırslı sömürge savaşında Kuzey Vietnam ile Güney Vietnam arasındaki «No Mans Land» işgal ederek ilk kez Kuzey Vietnam ile direkt bir biçimde karşı karşıya gelmek suretiyle «dehşet tırmanması»nda Üçüncü Dünya Savaşı'nın tehlikeli sınırına kadar dayanmıştır.

Dünya kamuoyunun bütünüyle takbih ettiği bu yeni aşamayla Pentagon'un savaş çılgınları, Kuzey'in büyük endüstri merkezlerini ve şehirlerdeki sivil halkı bombalamakla Ho Şi Minh'i dize getirmeyi başaramayınca dünya barışını ve bunca emeklerle elde edilen barış içinde birlikte yaşama düzenini bütünüyle tehlikeye atmak bahasına işi Kuzey Vietnam'a direkt saldırıya götürmek kararındadır. Yakın bir gelecekte görülmemiş dere-

cede gid
savaşının
gün mese
dır Tayla
sağlayan
olduğu gi
tına alın
kapı dışı
nda büyü
ney-doğu
land ve I
larını yap
nus ve F
şında Ta
Kurtuluş-
ünlül Ho

AMERİKA'NIN D

"TONKIN uzun süren bir savaştan sonra işgal edilebildi. Yirmibeş bin Fransız askeri görünmeyen bir düşmanla çarpışmak zorunda idi. Bu düşman geceleri hücum edip gündüzleri kaybolarak kelimelerin tam anlamı ile bir çete savaşı yapıyordu."

Yukarıdaki satırlar Ho Şi Minh veya General Giap'ın (Dien Bien Phu kahramanı) hatıra defterlerinden alınmış olma-
yıp 1910 yılı Encyclopedia Britanica'sının kolonialist Fransız ordusunun 1884'de Vietnam'da karşılaştığı güçlükleri ayırdığı bölümden alınmıştı. Bugün rahatlıkla söylenilebilir ki, Güney Doğu Asya'da özellikle Vietnam'da durum 1884 yılından bu yana hiç değişmemiştir. Değişen tek şey savaşın daha modern usullerle, daha öldürücü, daha amansız bir şekilde yapılmasıdır. Askeri ve ekonomik yönden dünyanın en güçlü memleketi Amerika'nın cılız Vietnam'a insafsızca saldırması, bütün dünyada tepkiler yaratır, kamuoyu emperyalist Amerika'yı şiddetle takbih ederken, aynı etnik gruba ve aynı dine mensup olan Vietnam'ın komşularının, burunlarının ucundaki bu çirkin savaşa karşı takındıkları durum nedir?

Son Uzak Doğu yolculuğum sırasında da bu memleketlerin değişik tutumlarını yakından izlemek fırsatını buldum.

Tayland ve Laos'un tutumları Vietnam savaşını doğrudan doğruya etkilemektedir. Tayland'da üç ay kaldım. Tayland, hür insanlar ülkesi anlamına geliyor. Yalnız 40.000 Amerikan askerinin

varlığının her yerde hissedildiği, 1951 yılından bu yana 450 milyon dolar yardımını cebce atıp Amerika'nın bir dedigini iki etmeyen bir hür insanların ülkesi...

İnsanları yakanlar!

Kuzey Vietnam'ı bombalayan Amerikan uçaklarının yüzde 85'i Tayland'daki Amerikan üslerinden havalanıyor. Amerikan uçaklarının Tayland üslerinden havalanarak napalmı Kuzey Vietnam'a bırakmaları için sadece 20 dakika gereklidir. Kuzeyde, Takhli ve Udorn, doğuda Korat ve Ubol havaislerinden günde ortalama 150 uçak bombalarını Kuzey Vietnam'a, Kuzey Laos'a ve Ho Şi Minh yoluna boşaltmak üzere kalkıyorlar. Bunlar yetmiyormuş gibi iki üç hafta önce, sekiz jet motorlu B-52 dev bombardıman uçakları Pasifikteki Guam adasından Güney Tayland'da 75 milyon Dolara inşa edilen yeni Utopao üssüne nakledildi.

Tayland'ın kuzeyinde palmye ve hindistan cevizi ağaçlarının gölgelediği sakin Chlengmai şehrinin Suriwongse oteleinde, iki bombardıman arasında yemeğe gelen Amerikan savaş pilotlarının aralarındaki konuşma ve şakalaşmalara tanıklık ettim. Görevlerini başarı ile yapan insanların rahatlığı içinde birbirlerine anlattıkları şeyler tüylerimi diken diken etti. Otelin yemek salonuna pilot tutumlarını çıkarmaya lüzum görmeden gelen bu subaylar hedeflerine kaç ton

Amerika'nın Vietnam'ı bombalamak için üs olarak kullandığı Tayland, bir avuç mutlu azınlığın elinde sömürülen tipik bir Uzak Doğu ülkesidir. Yukarıda görülen sefalet manzaralarına Tayland'ın her köşesinde rastlamak mümkündür.

Taylandlılar, burunlarının dibinde sürüp giden Vietnam Savaşı'ndan habersiz gibidirler...

letleneceğinden şüphe edilmeyen sömürge bütün Güney Doğu Asya'ya yayılması desidir. Birleşik Devletler uzun bir süre-nd ve Laos gibi bölgelerin tarafsızlığını Cenevre Andlaşması'nı, tıpkı Vietnam'da lbi, büyük bir fütursuzlukla ayaklar al-şır. Birleşik Devletler, Kamboçya'dan rı edilmesine rağmen, Vietnam Savaşı'k önemli olan - hele savaşın bütün gü-ya'ya yayılması durumunda - Tay-ao'ta, uzun bir savaşın bütün hazırlık-mıştır. Cezayir Kurtuluş Savaşı'nda Tu-as'ı oynadığı rolü bugün Vietnam Sava-ylad ve Laos oynamaktadır. Vietnam Cephesi savaşçıları besleyen Laos'taki şilah yolu dolaylarında gizli ve çetin

bir savaş süregelmektedir. Tayland ve Laos, bı açılardan bakıldığında, daha da önem kazanmak-tadır.

Bundan bir iki ay önce ünlü Fransız fotoğraf sanatçısı ve röporteri Marc Riboud le Monde'da Vietnam izlenimlerini yayınlamıştı. Türkiye'de de ilgiyle karşılanan bu yazı dizisinden sonra şimdi İsveç Devlet Televizyonu hesabına yazar eşli Barbro Karabuda ile Tayland ve Laos'a bir yolculuk yapan foto-röporteri Güneş Karabuda, Güney Doğu Asya izlenimlerini ANTA yazmıştır. Güneş Kara-buda Vietnam'da sürdürülen sömürge savaşının karanlık kalan yanlarına ışık tutmakta. Ameri-kan askeri, politik varlığının ülkeleri nasıl de-jenere ettiğini açık ve kesin bir biçimde gözler önüne sermektedir.

TEHŞET RAMPASI!

Yazı ve Fotoğraf : GÜNEŞ KARABUDA

bomba attıklarını, kaç köprü uçurduk-larım, CocaCola'larını yudumlayarak yüksek sesle anlatıyorlardı. Bir tanesi-nin dediğini hiç unutmuyacağım: napalm bombası ile bir köyü nasıl yaktığımı an-latıyor, cayır cayır yaktığı köy için in-gilizce "barbecue" (ızgara et) deyimini kullanıyordu.

Chiangmai'da kaldığım iki hafta süresince ilginç şeyler gördüm. Otele pek uzak olmayan bir bar dikkatimi çekmişti; adı Kadife Çekiç Barı (The Velvet Hammer). İçerisi gayet loş ve sık olan bu bar, Amerikalılarla dolup taşıyordu. Sonradan öğrendim, barın sa-hibi Amerikalı bir hava çavuşuymuş. Ba-rı, evinde uçak olarak kullandığı Tay-land'ının üzerine yapmış. Gündüz bom-bardıman, gece bar patronluğu; tam an-lamıyla hem ziyaret, hem ticaret...

Bozuk düzen

Bir gün Chiangmai'dan daha kuzey-de, Burma ve Çin sınırına yakın Chien-grai şehrine gidiyorduk; Landroverimiz orman içinden geçen bir yolu takip edi-yordu. Birden önünüzde sayıları onbeş yirmi civarında dışından brnagna kadar silahlı askerler belirdi. Araba aynı se-viyeye gelince hayretler içinde kalmış-tım; bunlar ne Amerikalı, ne de Tay-land'lı idiler. Sarı benizleri, iyice celtik gözleri ile Çinli'ye benziyorlardı, el sal-ladılar; arabaya arkasında kalın bir toz bulutu bırakarak uzaklaştı. Yanımdaki rehber bunların üç bin kişi civarında olup 1949 Çin Komünist İhtilali'nde Yun-nan eyaletinden buraya kaçan Kuomín-tang askerlerinden olduğunu anlattı. Hi-kâyenin orijinal versiyonunu sonra öğ-rendim; bunlar düpedüz kısa bir süre önce Formosa'dan gelmiş Chiang Kai Shek'in askerleri idiler ve sayıları (kim-se kesin olarak bilmiyor) 25-30 bin ci-varında tahmin ediliyordu...

Tayland'da Amerikalıların varlığı sosyal ve ekonomik hayatı allak bulak etmiş durumda. Başkent Bangkok'a ilk defa on yıl önce uğramıştım. Orkide bahçeleri ile çevrili villaları, tombul budaların süslediği pagodaları, Chao Pray nehrinde dolaşan sampanları ile sakin bir taşra şehriymiş gibi görünüyordu. 1967 yılının Bangkok'u büyük batı şehirleri-nin bir karikatürü. Zevksiz büyük yapı-lar, vasıta çokluğundan tıkanmış cad-

deler, aylığı 250-500 Dolar'a kiralık apartıman daireleri, ateş pahası lüks oteller, gece kulüpleri, sayıları binleri aşan barlar ve bunların devamlı müste-rileri Amerikalılar, Vietnam'dan dinlen-meğe ve eğlenmeye gelen Amerikalı yor-gun askerlerin günlük sayısı bin; gelen-lerin ve dönenlerin sayısı ne olursa ol-sun, bu rakam hiç değişmiyor. Bununla paralel olarak tabii fuhuş almış yürü-müş...

Tayland az gelişmiş bir memleket, milli gelir adam başına yılda 95 Dolar. Köylerde toprak ağalarının dediği olu-yor. Köylü çok az bir para karşılığı, kızgın güneş altında pirinç tarlalarında bütün gün çalışıyor. Şehirde kadınlar ağır işlerde çalıştırılıyor, meselâ, inşaat işçisi olarak kadınların taş kırmaları olağan bir manzara.

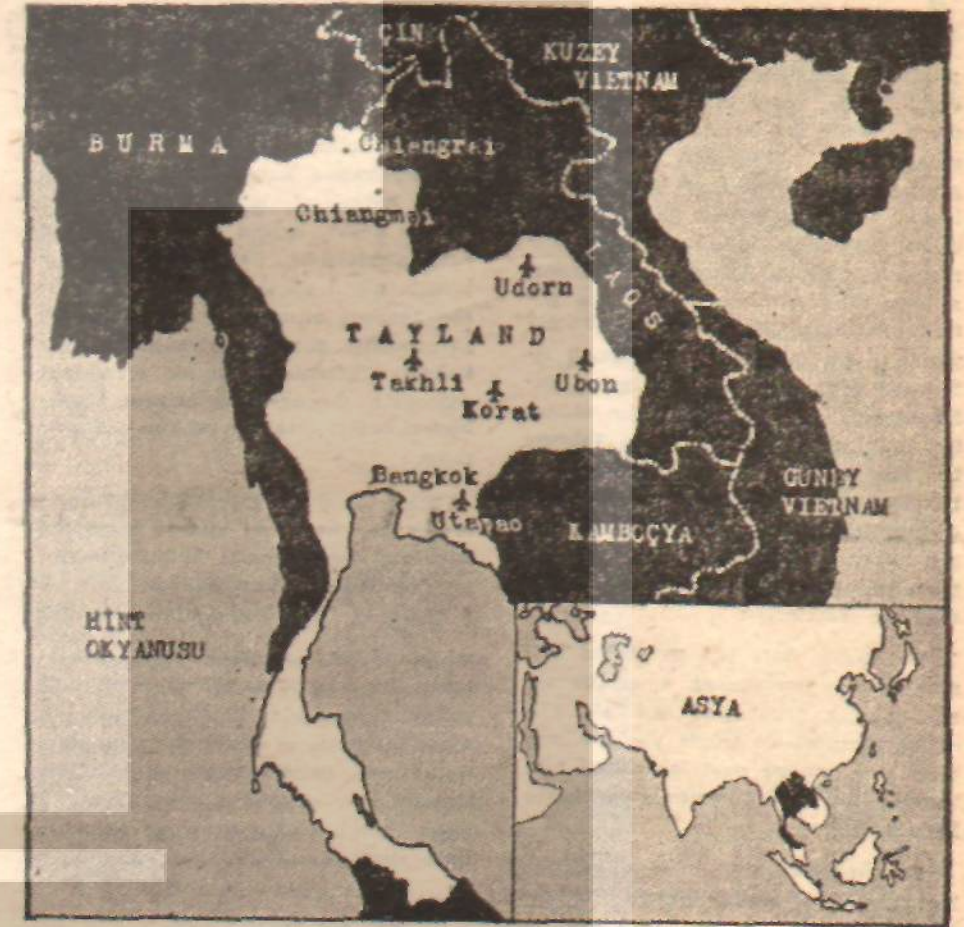
Devlet mekanizması tam bir yolsuz-luk içinde, bakanından en küçük memu-runu kadar herkes rüşvet yemekte ya-rış halinde. Bundan bir kaç yıl önce ölen Başbakan Sarit Thanarat skanda-lını kimse unutmuyor. Başbakan öldü-günde servetinin 140 milyon dolar ol-duğu anlaşıyor ve miras için hak iddia eden yüz kadar metresinin çıkardığı yaygarayı bastırmak için hükümet akla katayı seçiyor.

Bugün hükümette en önemli yerleri askerler işgal ediyorlar. Memleketin kuvvetli adamı ordu baş komandanı, başbakan yardımcısı ve içişleri bakanı 55 yaşındaki General Praphas. Emrinde Amerikalı uzmanlar tarafından yetisti-rilen 40.000 polis var. Yalnız bu polislerin aylıkları o kadar az ki gündüzün polisi, gecenin gangsteri oluyor...

Tebessümler Ülkesi(!)

Tayland'ın asık suratlı bir kralı var: Bhumibol Adulyadey. Kraliçe Siri-kit ise tersine pek güleç. Kral 1927 yı-lında Amerika'da doğmuş, caz müziğine meraklı, saksofon çalıyor, Tayland'lılar da bundan kıvanç duyuyorlar. Kralın ciddi memleket konularında söyleyecek sözü yok. Askeri idareciler içerdin, Ame-rikahılar dışardan memleketi ustalıkla(!) idare ediyorlar. Kral ise güler yüzlü kraliçesi ile Chitralda sarayında oturup sak-sofon çalıyor.

Genel olarak Tayland'lılar, politik doktrinler arasında fazla bir ayırım yap-

Güneş Karabuda'nın gittiği Tayland ve Laos'un Asya haritasındaki yeri. Haritada Amerikan üslerinin bulunduğu yerler de gösterilmiştir.

mıyorlar. Komünizmden ürktükleri bel-li, fakat komünizm onlar için insanların Çin'de yakalandıkları bir çeşit hastalık niteliğini taşıyor. Vietnam savaşının so-kaktaki adam üzerinde yaptığı etki sa-şılacak kadar az. Kendilerinin körükte gittikleri yangın hakkında son derece az, ve yanlış bilgileri var. Vietnam sa-vası Tayland'a çok yakın ve aynı anda o kadar uzak ki...

Din günlük hayatta önemli rol oynu-yor. Sabah güneş doğarken, portakıl renkli kıyafetli budist papazları ellerin-de çanakları ile sokaklara dökülüyor-lar. Durdukları her ev önünde ev sahip-lerinin verdikleri çeşitli yiyecekleri ça-naklarına doldurup geldikleri gibi ses-sizce uzaklaşıyorlar. Ertesi sabaha kadar ağızlarına bir şey koymayı dinleri ya-saklıyor. Tayland'da 23.000 budist ta-pınağı var. Yeni açılan bir fabrika ve-yahut Tayland Hava Yolları'nın yeni al-dığı Caravelle uçağını, önemli bir din adamı takdis ederse fabrikanın malları çok satılıyor, uçak şirketinin yolcuları artıyor.

Bangkok'un uluslararası sivil hava alanı Don Muang'a belli başlı bütün ha-

va şirketleri servis yapıyorlar. Bunlar arasında hepimizin bildiği K.L.M., Loft-hansa, SAS, Swissair gibi şirketlerin büroları var. Her büroda asılı tabelâ-larda uçakların kalkış ve varış saatleri ile diğer bilgiler yazılı. Bu büroların yanı sıra, adını hiç duymadığım bir şir-ketin lokali dikkatimi çekti: Air Ame-rica, diğerlerinden farkı: şirketin adın-dan başka hiçbir yazılı kayıtların olma-yışı, personele benzer kimse de ortalık-ta görünmüyor. Bangkok'taki büyük hava şirketlerinden birinin müdürü ar-kadaşımı. Beni aydınlattı: Air Ame-rica, CIA'nın malıydı, Amerikan Hava Kuvvetlerinin (USAF) de yardımı ile kurulmuş. Örgütünün personelini ve ge-rekli malzemeyi taşımakla görevli idi. Kalkışı ve varışı belli olmayan ama, gerektiği her yere, her saatte, her za-man giden bir uçak şirketi... Dünyanın orasında burasında karışıklıklar çıkar-mak için casus taşıyor...

Lehar'ın meşhur operetine konu olan tebeşsümler ülkesi Tayland'dan hü-zünle ayrıldım...

Gelecek yazı : LAOS

TÜRK-İŞ'İN HİZMETİNİ İŞÇİ BİLİR!

HALİL TUNÇ
İşçiye hizmet ediyor!

● Türk-İş Genel Sekreteri Amerikalılardan Türk İşçisinin haklarını alarak, işçiye yeni bir hizmette bulundu.

TÜRK İşçi Hareketinin gerçek temsilcisi Türk-İş'e karşı son günlerde, sendikacılık tarihimize olduğu kadar, basın tarihimize de ender görülmüş bir karalama kampanyası açılmıştır. Gerçekleri tahrif eden, gücünü iftiralardan alan kampanyanın hedefi, Türk-İş'i işçi ve kamuoyu nezdinde yıpratmak, işçilerin parçalanmasını sağlamaktır. Aslında, bu çabalar, sendikacılık hayatımızda ilk defa görülmemektedir. Çeşitli defalar Türk-İş'i yıkmak, işçi hareketini parçalamak isteyenler çıkmış, ancak, bu çabalar, daha bayanda yıkılmaya mahkûm olmuş, işçi hareketi yekvücut ayakta kalmıştır. İşin ilginç tarafı, sendikacılığımızı parçalamak isteyenlerin bugüne kadar dalma, işçi hareketini parçalamaya karşı partiyi yararına istismar etmek görüşünde olmalarıdır.

Kendinden önce işçi hareketini bölmek, işçileri parçalamak amacı ile ortaya çıkmış, fakat kısa zamanda yok olmuş kuruluşların izinde yürüten, onlarla aynı görüşü paylaşan DISK adlı kuruluş ilk günden işçilerin tepkisiyle karşılaşmıştır.

Zamanımızda, temsil ettiği milyonlarca kişiye, "insanlık haysiyetine yaraşır bir hayat düzeyi" sağlamış batı sendikacılığını ve onun ilkelerini benimsemiş Türk-İş'i "işçi sınıfına ihanet" le suçlayan görüşün nasıl bir sendikacılık istediğini anlamak güç değildir. Katı, doktriner görüşleri benimsemiş, dogma modeli sendikacılık hareketi artık, sadece yurdumuzda değil her yerde başarısız kalmaya mahkûmdur.

Türk-İş'in güveni

Türk-İş yöneticileri, işçi hareketini parçalamak amacı güden DISK'in kendisinden önce ortaya çıkanlardan farklı olmayacağını bilmektedirler. Bu kehanet değildir. Zira artık, dogmatizmden, doktrinerlikten kurtulup, işçi toplum sorunlarına pragmatik açılan çözüm yolu arayan sosyalistlerle, sosyal adaletle önem veren liberallerin birbirlerine yaklaştığı devirde, hala elli yıl öncenin katı görüşlerini savunana başarı şansı tanımak imkânsızdır. Kaldı ki, işçiler ve kamuoyu, sendikacılık hareketinin parçalanmasının, işçilerin uzun mücadeleden sonra sağladıkları hakları kullanamaz hale gelmelerine,

sebepleneceğini bilmektedir. Sendikacılık hareketinin gücünü yitirmesi, sadece işçiler yönünden değil, memleket için de tehlikeler doğuracaktır.

Biraz tarih bilen herkes görmüştür ki, demorasiye karşı harekete geçen dikta heveslileri, ister aşırı sol, ister sağdan gelsin, işçinin sömürülmesinden yararlanmışlardır. Sendikacılık hareketinin güçlü olduğu ülkelerde, demokrasi teminatı altındadır. Sendikacılığın parçalandığı, görevini yapamaz hale getirildiği ülkelerde işçiler zor durumlara düşmekte, demokrasiye sükast teğbüşleri başarı ortamını rahatça bulmaktadır.

Türk işçisi bu gerçeği iyi bildiğinden ki, hangi ad altında kurulsun, Sendikacılığı bölmeye yönelik kuruluşların karşısındadır.

Türk-İş, işçi hareketinin gerçek temsilcisi olarak, elbette sendikacılığımızın maceralara sürüklenmesine müsaade etmeyecektir. Nitekim, Türk-İş'e bağlı kuruluşların liderleri yaptıkları toplantıda, Sendikacılığın bütünlüğüne tecavüz nereden gelirse gelsin, bunlara karşı gerekli meşru savunma tedbirlerinin alınmasını kararlaştırmışlardır.

Yalanlara karşı

Yayınladıkları bildiriler, yaptıkları konuşmaları İşçi Hareketine karşı iftira kampanyasına girişmiş kişiler ve yayın organlarına karşı işçi hareketinin bütünlüğünü korumak görevini yüklenmiş Türk-İş'in gerekli tedbirleri alması hakkı olduğu kadar, kaçınılmaz vazifesidir de...

Türk-İş'in teşkilatına yayınladığı

genelgeleri bile karalama kampanyası içinde istismar etmeye gayret sarfedenler, genelgeleri, "Türk-İş'in telâhi", "Jurnal sebekesi" gibi sözlerle takdim etmişlerdir. Oysa, genelgeleri tarafsız gözle okuyan herkesin kabul ettiği gibi, Türk-İş'in yazıları ne telâh ne de "jurcılık" havası taşımaktadır.

"Jurnalci" sıfatının asıl sahipleri olsa olsa, asılsız, tahrif edilmiş maberlerle kamuoyunu yanıltmaya çalışan ve meselâ "Türk-İş'in, Türk-İş Yöneticilerinin kültür emperyalizmine boyun eğdiği" ni yüzleri kızarmadan söyleyebilenlerdir.

Türk-İş'in, İşçi Hareketini bölmek isteyenlerin içyüzünü, bu kişilerin hangi amaçla hareket ettiklerini açıklamak, bir takım kişileri, çevreleri, bazı yayın organlarını öylesine telâhlandırmış olacak ki, bunlar, olağan genelgeleri dahil, iftira kampanyaları içinde kullanmaya yeltenmişlerdir.

Genelgeler göstermektedir ki, Türk-İş'in teşkilatından istediği çalışmalar, işçi hareketinin bütünlüğünü korumaya yönelmiştir. Türk-İş elbette işçiyi bölmek, işçi hareketini parçalamak için yapılacak çalışmaları öğrenmek isteyecektir. Ant'ın yayınladığı genelgenin 6. maddesine bakmak, bu gerçeği görmek için kâfidir.

AID yardımları

Sendikaları bölemeyeceklerini anlamının telâhi içinde Türk-İş ve onun yöneticilerine çirkin kelimelerle bürümü çare sayan zihniyet, Türk-Amerikan Hükümetleri arasında 1954 yılında imzalanmış "İşçi Eğitimi Anlaşması" ni ele almakta, eğitimin aleyhinde bulunmaktadır.

Türkiye gibi, eğitim imkânlarının az olduğu ülkede işçi eğitiminin inkâr imkânsızdır. Ant'çılar da farkındalar ki, hücumlarına dayanak olarak, muhayyellerinde yarattıkları yalanları almışlardır. Bunlara göre, Türk-İş'in seminerlerinde işçi, "Filipinler için hazırlanan broşürlerle" eğitilmektedir; "eğitim programları Amerikan çıkarlarına göre düzenlenmiştir". Bu iddialarda bulunmak, Ant'çıların tabiriyle, "ne mantık sefaletidir, ne yüzüzlüktür, ne büyük ihanettir".

Eğitimde kullanılan broşürlerden tek bir satırının bile Türk işçisinin, Türkiye'nin menfaatlerine aykırı olduğunu iddia edenlerde azıcık haysiyet kırıntısı kalmışsa, iddialarını ispatlamalıdır.

Türk-İş'in hazırladığı broşürleri, eğitim programını yalanlarla kötlelemeye çalışanlar, dayanaklarını yalandan aldıkları için iddialarını hiç bir zaman ispatlayamayacaklardır.

İşçinin menfaati

Ant'ın gerçekleri tahrifi bu kadarla kalmamakta, işçiler yararına yapılan çalışmaları da maksatlı olarak değiştirerek, kendi tabirleri ile "bir yutturmaca" halinde kamuoyuna sunmaktadır. Konu, Amerikan işyerlerinde çalışan işçilerin alamadıkları pazar, tatil yevmiyeleri, izinler gibi hususlarla ilgilidir.

Amerikan işyerlerine çalışan işçilerin alamadıkları haklar için Türk-İş yıllarca mücadele etmiş, konuyu Bakanlarla yapılan toplantılara götürmüş, çeşitli temaslar yapmıştır. Örnek olarak, 1963 Ekiminde Bakanlar-Sendikacılar toplantısında bu konu üzerindeki görüşmelerini sunalım. Zabıtlardaki konuşmalar şöyledir:

HALİL TUNÇ (Türk-İş Genel Sekreteri): "Her memleketin kanunlarını yürüten, uygulayan makamlar mevcuttur. Kanunlardan doğan işçi hak ve menfaatlerini koruyan, ihlâlinde bunları önleyen müesseselerin bulunması lazımdır. Maalesef memleketimizde NATO'ya bağlı bazı işyerlerinde kanunlarımızdan doğan işçi hakları verilmemektedir, işçilerimizin haklarının verilmesi yolunda gösterilen çabadan da netice alınmamaktadır. Bilfarz İncirlik'te çalışan işçilerimizin hakları bugüne kadar müzakerelere, hattâ Adliye Bakanlığının genelgeleri bulunmasına rağmen, bugüne kadar uygulanmamış, dolayısıyla bu,

KURTULUŞUN İKİNCİ SÜVEYŞ'İNE DOĞRU

Hüseyin BAŞ

ORTA Doğu, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant'ın Güvenlik Konseyi'ne sunduğu raporda da belirttiği gibi, "1956 son baharında patlak veren Süveyş Krizi'nden bu yana ortaya çıkan en ciddi savaş tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır."

Görünüşte U Thant'ın Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin isteğine uyarak İsrail-Mısır sınırı boyundaki Sina-Gazze tampon bölgesinde bulunan Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nü geri çekmeye karar vermesiyle beliren yeni krizin, Arap ülkeleri ve İsrail'in sınır boylarına yığılmak yapmalarına ve kamuoylarını yakın bir çatışma için "hazır olmaya" çağırılmalarına rağmen, Orta Doğu'da topyekûn bir Arap-İsrail silahlı çatışmasıyla sonuçlanacağına çoğu başkentler pek ihtimal vermemektedirler.

Savaş çıkar mı?

Buhranın, Filistin'in kurtuluşuna yönelen genel bir savaşın başlangıcı şeklinde yorumlamasına karşı önerilen düşüncelere katılmamak elde değildir. Gerçekten de sadece bu dar çerçeve içinde bakıldığında mesele, tarafların propaganda yoluyla prestij sağlamayı umdukları bir dizi karşılıklı bıçaklıktan ibaret kalmaktadır: Orta Doğu'daki kuvvetler dengesi, giderek politik ve askeri konjunktür, ne Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin, ne de İsrail'in tek başlarına karşı karşıya gelmelerine izin vermeyecektir. Bir Türk-Yunan çatışmasına cevaz vermeyen konjunktür, Arap ve İsrail ülkeleri için de geçerlidir. Öte yandan, bir İsrail-Arap çatışmasını engelleyen genel sorunların yanı sıra, pratik planda ortaya çıkan engellerin de sayıları iki taraftan bakıldığında da, hayli kabardır: İlk elde, İsrail'in, pek güvendiği askeri gücüne rağmen, Arap ülkeleriyle Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nün tampon bölgeden çekilmesiyle sayıları artan cephelerde çatışmayı göze alması, hele Sina Savaşı'ndan bu yana Arap ülkelerinin güçlü bir biçimde silahlandıkları düşünülürse, mümkün değildir.

Temeldeki gerçek

Öte yandan, Başkan Nasır'ın en seçkin birlikleri, ki mevcudu 70 bin'in üstündedir, Yemen'de yeniden alevlenme belirtileri gösteren bu savaşta Cumhuriyetçilerin safındadır. Ayrıca, Kahire'ye göre, "Emperyalizme karşı en önemli savaş, şimdilik Filistin kurtuluş savaşından çok, Güney Arabistan'da, özellikle Aden ve İran Körfezi'nin zengin petrol emirliklerinin bağımsızlıklarına

kavuşması savaşındır. Filistin meselesi, ancak siyonizmin baş koruyucusu emperyalistlerin Arap ülkelerinden bütünüyle kovulmasından sonra çözümlenecektir. (1)

Orta Doğu'da mavi miğferli Barış Gücü'nün Birleşik Arap Cumhuriyeti - İsrail sınırındaki tampon bölgeden çekilmesi ve Süveyş çatışmasından bu yana iki taraf silahlı kuvvetlerinin ilk defa karşı karşıya gelmeleriyle patlak veren krizin, Filistin'in kurtarılması yolunda bir cihada yol açan genel bir savaşla sonuçlanmayacağı düşüncesini güçlendiren kanıtları daha da artırmak mümkündür. Örneğin, yukarıda sözü edilen kanıtlar olmasa bile, sadece Arap dünyasının bugünkü bölünmüş durumu, böyle bir cihadın başarıya ulaşmak bir yana, ortaya çıkması ihtimalini bile ortadan kaldıracak niteliktedir. Ancak meseleye daha önce de belirttiğimiz gibi, bu dar çerçeve içinde, yani sadece Filistin'in kurtuluşuna yönelik bir Birleşik Arap Cumhuriyeti - İsrail çatışması olarak bakmak, son derece hatalıdır. Kanımızca, Orta Doğu'da bugünkü krizin temel nedenleri, çok yönlü ve bütünüyle karmaşıktır.

Meselenin temelindeki gerçek, Orta Doğu'da sosyalizmin yenilmez yöntemleriyle donanmış uyanan Arap milliyetçiliği ile emperyalizm arasındaki ölüm kalım savaşının başlamış olmasıdır.

Emperyalist oyunu

Süveyş'te dize geldiklerinden bu yana emperyalist güçlerin, Orta Doğu'da mağripte güney Arabistan'a kaybettikleri pozisyonları yeniden elde etmek için kendi halklarını kıyasıya soyan monarşist yönetimler ya da düzmece krallıklarla ortaklaşa girişmedikleri oyun, kurtarmadıkları düzen kalmamıştır. Orta Doğu'nun sömürge yönetiminden yeni yeni silindiği sıralarda, Arap milliyetçiliğinin güçsüzlüğünden yararlanarak milyonlarca Filistinli Arabın diliyle kültürüyle, geleneğiyle bağlı bulundukları 13 yüzyıllık topraklarından sökülüp süzülerek perişanlık ve sefaletin kucasına atılmasıyla emperyalizm İsrail'de baba biçilmez bir köprübaşı elde etmiştir. Emperyalizmin Süveyş'te dize gelmesinden sonra ise, İsrail, uyanan Arap milliyetçiliğinin ve sosyalizminin bastırılmasında Anglo-Amerikan çıkarlarının ileri karakolluğu görevine talip olmuştur. Suriye köylerine silahlı baskınlar yapmak, Sina sözde başarısının sarhoşluğu içinde ve Atıncı Filo'nun gölgesinde Arap ülkelerine gözdağı vermek, emperyalist güçlerin çıkarlarına hizmet eden satılmış takımıyla ortaklaşa düzen kurarak CIA ve Intelligence Service hesabına ilercil Arap rejimlerini yıkmak için ka-

Başkan Nasır, Yemen'de savaşan cumhuriyetçi askerlerle...

rışıklıklar çıkarmak, giderek askeri baskınlara yeltenip, uzun bir süredir ateşle oynayan İsrail'i savaş çılgınlarının günlük görevleri arasında yer almaktaydı. İsrail'in savaş çılgınları, tıpkı Vietnam'da hınhar bir savaş sürdüren patronları gibi, sadece Orta Doğu'da karışıklıklar çıkarmamakta, askeri uzmanlarını Bolivya, Ekvator, Venezuela, Filipinler, İran, Tayland'daki faşist ve gerici rejimlerin yardımına da koşturmaktan geri durmamaktadır. Orta Doğu'da içten içe gelişen krizin patlak vermesine ise, Gazze'deki Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanı General Riklye'nin uçağını, ihtar atışı yaparak yere indirmeye zorlayacak kadar işi ileriye götüren İsrail savaş çılgınlarının sebebiyet verdiği bugün kesinlikle ortaya çıkmıştır. Anglo-Amerikan emperyalizmi, Irak ve Suriye'de Mısır'a paralel sosyalist rejimlerin kurulmasından bu yana, içte talan ve halkı soyma özlemi içinde kıvranıp duran satılmış takımıyla

ortaklaşa, ilercil rejimleri devirmek için sürekli komplo ve düzenler peşindeydi...

Şimdi ne olacak?

Irak'ta ve Suriye'de rejimi devirmeye yönelik bu komploların başarısızlığa uğramasından sonra Anglo-Amerikan emperyalizmi bu kez Şam'a yürüme görevini İsrail'e vermişti. Hedef, Suriye'nin istilasından çok, rejimin düşmesini sağlamaktır. Ne var ki, oyun bu defa da boşa çıkmış, ilercil Arap ulusları tehlikeyi zamanında göğüsleyerek çılgın ve sorumsuz komployu suya düşürmeyi başarmışlardır.

Peki şimdi ne olacaktır?

Kanımızca, Orta Doğu'nun kaderi, şimdilik İsrail-Arap sınırında belli olmayacaktır. Gerçi Barış Gücü'nden boşalan bölgeye Filistin Kurtuluş Ordusu

İsrail ve Mısır kuvvetlerinin karşı karşıya geldiği Gazze Bölgesi ve İsrail gemilerine kapatılan Akabe Körfezi

komandoları yerleşmiştir. Öte yandan, Birleşik Arap Cumhuriyeti Şarın - El - Şeyh'e yerleşerek Tiran Boğazı ve Akabe Körfezi'ni kontrol altına almışlardır. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin İsrail gemilerinin Kızıl Denizdeki seferlerini engelleyerek İsrail'in Eilat Limanı'nı işlemez hale getirmeleri mümkündür. Ancak bütün bunların, komando, sabotaj, engelleme gibi sınır savaşı çerçevesi dışına taşmayacağı ve hele genel bir savaşın patlak vermesine yol açmayacağı çoğunlukla teslim edilmektedir. Genel kamyâ göre, bugünkü kriz, Orta Doğu'nun kaderini belli edecek çok daha önemli bir savaşın ilk belirtileridir.

Asıl savaş Yemen'de

Asıl savaş, Yemen'de hazırlanmaktadır. İkinci bir Vietnam diye adlandırılacak bu savaşta Orta Doğu'nun kaderi belli olacaktır. Washington'dan gelen haberlere göre Yemen'de iki yıla yakın bir süredir duraklayan savaş, yeniden alevlenmiştir. Birleşik Devletler ve İngiltere Arap sosyalizminin Yemen'e ve Aden'e yayılmasını engellemek amacıyla Suudi Arabistan Krallığı'nı, 500 Milyon Dolar'lık silah satarak, askeri alanda büyük çapta teçhiz etmişlerdir. Amerika, Faysal'ın paralı askerlerle takviye edilen ve İngiliz subayları tarafından eğitilen ordusuna kara-hava füzele, İngilizler ise Hawker-Hunt uçakları sağlamışlardır. Böylece Faysal, bir yandan İmam Bedr'in cumhuriyetçilere karşı savaşta gücünü yitiren kuvvetlerini des-

teklemeyi planlarken, öbür yandan Aden ve İran Körfezi'ndeki zengin petrol sultanlıklarının 1968'de İngilizlerin bölgeden çekilmelerinden sonra da dolaylı bir biçimde emperyalizmin sömürsünde kalmasını sağlayacak bir savaşa hazırlanmaktadır. Savaşın merkezi Yemen'dir. Şimdiden Yemen'de ikinci bir Vietnam perspektifi belirmiştir. Orta Doğu'da Anglo-Amerikan emperyalizmi ulusal ilerici güçlere, yerleşmekte olan sosyalizme karşı tıpkı Vietnam'da olduğu gibi ölüm kalım savaşı verecektir.

Anglo-Amerikan emperyalizmi Güney Doğu Asya'da olduğu gibi, Orta Doğu'da da umutsuzluğun verdiği bir panik içindedir. Çeşitli yeni sömürgecilik oyunlarına fütursuzca başvurulması, Arap ülkelerini birbirlerine düşürmek, ekonomik baskılar, askeri şantajlar, komplolar, Anglo-Amerikan emperyalizminin kışkırtmasıyla ortaya atılan "İslâm Paketi" oyunu hep bu paniğin şağmaz belirtileridir.

Türkiye ne yapacak?

1947 Kasım'ında, Birleşmiş Milletler'de Filistin'in bölünmesine Arap ülkeleri dışında karşı çıkan bir kaç ülkeden biri de Türkiye olmuştu. O gün bugün Anglo-Amerikan emperyalizminin dümen suyunda üçüncü Dünya ve bağımsızlık savaşı veren Arap ülkeleri nezdinde Orta Doğu Jandarmalığına özenen hükümetler yüzünden çok şey kaybetmiş ve Atatürk'ün soylu politikasından uzaklaşmanın cezasını Kıbrıs Birleşmiş Milletler önüne geldiği zaman ağır bir şekilde ödemiş bulunuyoruz. Bir eli Vietnam halkını boğazlarken öbür elini dostça sıkmakta hiç bir sakınca görmedik. Biz Amerika'nın Kıbrıs'ta yoluna dikilmesinden bu yana acaba sıkımızı başımıza devşirebildik mi? Soruyu kim olumlu cevaplayabilir?

Şimdi Orta Doğu kaynıyor. Arap ulusları kurtuluş savaşlarına hazırlanıyorlar. Büyük Atatürk'ün her zaman bağımsızlıkları için savaşan mazlum ulusların yanında yer alan geleneksel dış politikasına dönecek miyiz. Kaynağa dönecek miyiz. Mesele bu...

Kıbrıs'taki Birleşmiş Milletler askerlerini faşistler adadan çıkartmak istiyor

GRIVAS ENOSIS İÇİN HAREKETE GEÇİYOR

HALUK TANSUĞ

KIBRIS meslesi, gün geçtikçe, Yunanistan'daki Faşist idare zihniyetine ayak uyduruyor. Başka deyişle, Atina'dan İlahınn alan sağcı ve seven (kör milliyetçi) bir kampanya, Yeşilada Türk Cemaatine karşı şiddetini artırıyor.

Bu konuyla ilgili olarak general Grivas'ın adamları tarafından Lefkoşe'de yayımlanan «Patris» gazetesi, bir kaç gün önceki başyazısında, şöyle demektedir:

«Kıbrıs'a Birleşmiş Milletler kararıyla gönderilmiş yabancı askeri kuvvetler geri çekilmelidir. Çünkü, böylesine bir geri çekilme Kıbrıs meselesinin Birleşmiş Milletler'de sonuca bağlanacağı yolunda yalanlar ortaya atıp Kıbrıs halkını şaşırtmak isteyenlere en doğru cevabı teşkil edecektir.

ENOSIS'in gerçekleştirilmesi, Kıbrıs'ın kurtuluşu Yunan Ordusu'nun elindedir. O Yunan Ordusu ki, anavatanında ihtilali gerçekleştirmişti. Ve aynı ihtilali, Kıbrıs'a kadar genişletme durumundadır. Bu ordu gereken her kararı, Kıbrıs'ta tatbik kudretine de halen sahiptir.»

Oysa, bugün Yeşilada'da Türk cemaatinin emniyetini Birleşmiş Milletler kuvvetleri sağlıyor. Yani, Birleşmiş Milletler kuvvetleri Kıbrıs'tan giderse, Rum ve Türk cemaatleri arasında silah çatışmaların tekrarı patlak vermesi kuvvetle muhtemeldir. Kıbrıs Türk cemaatinin emniyeti okunması vassı tehlikeye girecektir.

Fakat, Atina'da iktidarı Faşist askeri bir cuntanın ele geçirmesi zaten başından beri Türk menfaatleri aleyhine görülüyordu. Kıbrıs da böylesine denemelere gebe sayılıyordu.

Çünkü, Kıbrıs'ta en koyu Türk düşmanı general Grivas'la Atina askeri cuntasını destekleyenler arasında, eskidenberi kuvvetli bağ vardır. Her iki grup da koyu Faşisttir. Her iki grup da, İkinci Dünya Harbi yıllarında, Nazi İsgal kuvvetleriyle işbirliği yapmışlardır. Her iki grup da, Alman askerlerinden aldıkları silahları, Yunan milliyetçilerine karşı kullanmışlardır. Her iki grup da, harpten sonra, İngiliz İsgal kuvvetleri sevk ve idaresine girmişler, bu şekilde, zorla Yunanistan'a Kırallık rejimini getirmişler; demokrasiyi baltalamışlardır. Her iki grup da evvelâ İngiliz politikası, sonra Amerikan politikası dümen suyunda yol almıştır ve halen Washington'un emrinde dirler.

Aynı Faşist gruplar, Yunanistan'daki en belirli Türk düşmanıdır. Hem ENOSIS hem de Megalo İdea tezleri bu faşist gruplar savunurlar; Kıbrıs'ta, İstanbul'u, Anadolu'nun Ege sahillerini Yunanistan'a katmayı düşünürler.

Bu amaçlar uğruna, emperyalist kuvvetlerin kuklalığını yaparlar. Washington ve Londra'dan emir alırlar. Hristiyanlığın öncüsü rolüne çıkarlar. Tabii sonunda, Yunan milletinin gerçek menfaatlerini de haleldar ederler.

İşte böylesine koyu sağcı, Faşist, körü körüne seven bir askeri idare Yunanistan'da iktidarı eline geçirirse Kıbrıs'ta da müseccel Faşist general Grivas, birden söz sahibi kesiliverir ve Türk cemaatinin «milletlik vassı tehlikeye düşer.

«Patris» gazetesinin başmakalesi bu açıdan ilgi çekicidir ve Yeşilada'da geleceğin olaylarına bu açıdan kötü bir işaret sayılmalıdır.

6. Baskısı satış rekoru kıran İNCE MEMED'den sonra,

YAŞAR KEMAL'in

ÜÇ ANADOLU EPİSANESİ

çıktı.

Ararat Yayınevi P.K. 819
İstanbul

(Ant Der: 212)

Kültür
Emperyalizmi
üzerine
konuşmalar

TÜRKÇÜLÜK AKIMI VE EMPERYALİZM

— V —

F. EDGÜ — Son iki yüzyılın gelişmesini incelerken Berkes çok iyi belirtmişti bunu. Arap ülkelerinde de aynı şeyin söz konusu olduğunu, Abdel-Malek'in antolojisini okurken görüyoruz: XX. yüzyıla değin, geçerli olan kavram "ümme" kavramı.

İlgi çekici noktalardan biri de, özellikle kültür alanında alt-yapı ile üst-yapı arasındaki ilişkilerin yok denecek kadar kopuk olması. Aynı süre içinde gelişen Divan edebiyatı ile, halk edebiyatının nitelikleri bunu açıkça gösteriyor. Halk kültürünün incelenmesi, bu ulusallık konusunda, yeni bir takım elemanlar kazandırılmaz mı bize?

P. BORATAV — Daha eskileri bilmem, ama Osmanlı çağında -hattâ Yunus Emre'ye kadar, XIII. yüzyıla kadar gidebiliriz - halk sanatları da, Türklerin yayıldığı topraklarda gelişmiş eski ve yazayan kültürlerden katkılarla zenginleşmiş yepyeni tipte ürünler ortaya koymuştur. Aşağı yukarı XVI. yüzyıl başlarına kadar, göçebelik yaşamının izlerini yitirmemiş halk çevrelerinde, köylerde, dini inanışlarıyla, halifelik kurumundan bağımsız kalmış kapalı topluluklarda, göçebe düzenini sürdürmekte olanlarda, "Oğuz geleneği" yaşıyor; ama buna çağdaş anlamıyla ulus ölçüsünde bir kültür demek oldukça güç.

Tanzimattan sonra ortaya bir

Osmanlı kavramı çıkıyor, ve gelişiyor bu kavram. İlk yalnızca Osmanlı Türkünü gösterdiği halde, sonra yavaş yavaş XIX. yy.ın sonlarına doğru, Batı'nın azınlıkları koruma politikası yüzünden, Osmanlı kavramıyla müslüman olmayan azınlıkları da anlamak gayreti belirliyor. Bu gelişmiş kavramla bu kültür problemleri aşağı yukarı 1910'lara değin devam ediyor; tam olarak söylemek gerekirse, 1908 devrimine değin. Ama gerçekte, ancak 1910'larda Osmanlı kavramına karşı ilk tepkiler kendisini gösteriyor. İşte o zaman türkçülük akımına şahit oluyoruz. Nedir bu türkçülük? O güne değin hor görülen küçümseme, ama dilini kabul ettirmiş bir ulus var ve idareyi elinde tutmuş, hatta müslümanlık yoluyla temsil etmiş, hiç değilse dil alanında kendi damgasını vurmuş bir kavim var ortada. Bu Osmanlı camiasında dil, bir ilk basamak oluyor ve öteki kavramlardan çok Türk kavramına önem verilmesi gerektiği düşüncesi yayılmaya başlıyor. Bu türkçülük akımı, ilkin yalnızca bir halkçılık antanı gösteriyor; yani bizim halkımız türkçe konuşuyor, edebiyatımız onun anlayacağı şekilde gelişmelidir tezi ortaya atılıyor. Türkçülük başlangıcında daha politik anlamını kazanmadan önce bir dil problemi, dolayısıyla bir kültür problemi olarak belirliyor. Az önce Abidin'in de işaret ettiği gibi, Alman politikasının Osmanlılar üstündeki etkisi artınca, türkçülük akımı da politik bir kavrama, bir akıma dönüşüyor. Tabii bunda ikinci derecede amiller var. Bunlardan biri Türkiye dışındaki Türklerin uyanışı ve onlardan bir çoğunun, bir çok aydının Türkiye'ye gelişleri vb. ikinci derecede amillerdir. Ama bu politik eğilim tam kıvamını I. Dünya savaşından az önce buluyor. Wilhelm'in sultan Reşat'ı ziyareti vb... Ve bir de bakıyoruz biz, Almanya'nın peşinden I. Dünya savaşına sürüklenmişiz. Yani bir emperyalizm davası ile. Niçin sürük-

leniyoruz bu savaşa? Çünkü Almanların bir takım genişleme planları var, o plana biz de katılıyoruz. Büyük Turan'ı kurmak için. O devrin adamları bu Turan'ın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini biliyorlar mıydı, bilmiyorlar mıydı? İnancıyorlar mıydı, inanmıyorlar mıydı? bilmem. Ama ortada bir gerçek var: Almanlarla birlikte Türkiye dışındaki Türkleri kurtarıp bir Türk birliği kurma ütopyası, bir süre bu politikanın sloganlarına kaynak olmuştur. Başlangıçta halkçı bir eğilimin temsilcisi olan Ziya Gökalp I. Dünya savaşı yılları sırasında panturanizme inanmıştı; sonradan inkâr etmek üzere, ama başlangıçta inanmıştı. Sonradan yanlışlığını kabul etmekle birlikte, bir kaç yıl bu düşüncesinde ayak diremiştir. Bir takım olumlu çabaları bir yana, bu yönden Ziya Gökalp panturanizmin politik temsilcilerinden biridir.

I. Dünya savaşı, onu izleyen yıllar, yani Atatürk'ün kurtuluş savaşına girişmesi vb. sıralarında kültür problemleri pek söz konusu değil. Kurtuluş savaşımız başarıya ulaşıyor: küçücük bir ulus olarak kalmış Türkler emperyalizme ilk bilinçli direnme gösteriyor ve bunda başarı kazanıyor. Bunun ardından Cumhuriyet ilân edilmeden az önce, ya da hemen sonra, bir başka akım görülüyor: Anadoluculuk. Oldukça ilgi çekici bir akımdır bu. Atatürk'ün turancılığa karşı ilk cephe alışından faydalanarak yani turancılığın artık iflâs etmiş olduğundan faydalanarak yeni bir tez ortaya atıyor Anadolucular. Anadolu'lu olmayan insanların Türk saymaması tezidir bu. Sosyal yönden geri bir akımdır, ve Anadolu'nun feodal temellerine dayanır. Sonra zemin de uygundur: İflâs etmiş Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküntü ortasıdır. Abidin'in olumlu bir unsur olarak ortaya koyduğu Selçuk uygarlığı, Anadolu'nun en eski Türk uygarlığı olarak bunların tarih görüşlerine en güçlü hareket noktası olarak kullanılıyor. Anadolu-Türk, daha doğrusu Türk tarihini Selçuklu-

ların Anadolu'ya ayak basmalarıyla başlatılan bir görüş bu. Ve az önce de dediğim gibi, anadolulu olmayan kimseyi Türk saymamak. Bunun elle tutulan nedenlerinden biri, politik bir neden, Atatürk'ü devirme gayesidir. Anadolulu ve İstiklâl savaşına katılmış büyük arazi sahipleri, yani feodal zümreler, Atatürk'ün Selânikli olduğunu ileri sürerek, ona B.M.M. başkanlığını, daha sonra da cumhurbaşkanlığını kaptırmamak için bu tezi ortaya atmışlardır. Bu konuda kanun teklifi bile yapılmıştır. Atatürk Nutuk'da uzun uzun anlatır bunları. Anadoluculuk, Atatürk'ün çabasıyla saf dışı ediliyor, daha doğrusu bu akımın politik etkileri saf dışı ediliyor. Çünkü bu Anadoluculuk politikası orda kalmış değildir. 1946'larda yeniden tepmiştir. 1946'da Türk politikasının geriye tepmesi bu eski Anadolucuların ve onların mirasçılarının bir politik mahiyetini almıştır.

A. DİNO — Bu anadolucular, madem Selçuk uygarlığına dayanıyorlardı, bu uygarlığın sanatını, felsefesini koymuşlar mıdır ortaya?

P. BORATAV — İlk bunların oldukça kısır kişiler olduklarını belirtmek gerek. Tarihçileri Mükrimin Halil'dir. Bütün

DESEN:
FERİT
ÖNGÖREN

REKLAMINIZI
GAZETE VE DERGİLERLE
DEĞERLENDİRİN!

BASIN
İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN

HİZMETİNİZDEDİR

Genel MÜDÜRLÜK

Cağaloğlu, Türkocak Caddesi No. 1

Model : İstanbul

Telefon 27 66 00 - 27 66 01

Telex 60 60 60 BASINKURUMU

Basın: 14390/203

SATILIK MATBAA MAKİNASI

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 X 114
 2. Johannesburg Fabrikası'nın 63 X 95
- boyarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makinaları 50'er Bin lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de
TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA

ŞEF BAY NATİK'A MÜRACAAT

(Ant Der: 211)

hayatı yalnızca konuşmayla geçmiştir. Bir-iki kitap yayınlamıştır, o kadar.

Politik alanda Anadoluçuluk-tan sonra pek yeni bir şey görünmüyor. 1923'den 46'ya kadar olan devrede, ikinci, daha doğrusu üçüncü (politik ve kültürel yönden) bir akım var: Atatürk ulusçuluğu. Bu, bir yandan Turancılığa, bir yandan da emperyalizme, emperyalizmin kültür baskısına karşı bir tepkidir. Ve tabii az önce sözünü ettiğim bu Anadoluçuluğa karşı da. Atatürk ulusçuluğu romantik bir ulusçuluktur. Gayet olumlu yanları vardır. Atatürk ilkin, Turancılığı reddetmek için daha bu ulusçuluk fikirlerinin ilk belirtisi olan "misak-ı milli" prensiplerine (politik, jeopolitik olarak) dayanıyordu. Bu prensiplere göre, bildiğiniz gibi, Türk sınırları içindeki herkes Türktür. Daha sonra, 1930'lara doğru bu fikrini geliştirir; bunda anti-emperyalist bir çıkış noktası görmek gerek. O güne değin Avrupa Türkler için ne diyordu? Türkler barbar, göçebe bir ulustur; islamlığı kabul ettikten sonra, Arap, Acem kültürleriyle bir az medenileşmişlerdir. Türk kültürü diye bir şey yoktur. Buna karşı Atatürk'ün savunması, Türkler barbar değildir, çünkü daha Hind-Avrupalı kavimlerden önce dünyamı bir çok yerlerinde büyük medeniyetler kurmuş olurlar, örneğin Sümerler, Hititler, Etrüskler Türktürler. Hind-Avrupa kültürü ve dili de Türk dilini, kültürünün kollarından biridir. Bilim adamı iddiasında olmayan Atatürk'ün, sezgilerinden gelme birer slogan olarak ortaya atıldığı görüşlerin tarih ve dil-bilimi tezleri hâlinde gelişmelerinde, giderek resmi öğretim programlarına sokulmalarında, bilimce yetersiz "alaylı bir" "bilgin"ler kalabalığının payı ve sorumluluğu vardır; bunlardan kimi üniversite içinden çıkmadılar, kimi dışardan türemedir, bazıları savunduklarına inanıyor-

SANAT

Fethi Naci

SAİT FAİK Hikâye Armağanı :

Yabanın Adamları

SAİT FAİK Hikâye Armağanı'nı, bu yıl, «Yabanın Adamları» adlı hikâye kitabıyla Tarık Dursun K. kazandı.

Tarık Dursun, yakından tanıdığı, yaşamasına karışmış insanları anlatarak başlamıştı yazmaya. Bana hep M. M. Remarque'ı hatırlatan bir dost sıcaklığı vardı yazdıklarında. Bu kitabında da gene çevreye, özellikle ezilen insanlara, küçük insanlara dönük. Kimi hikâyelerinde ilk yazdıklarının rüzgârı devam ediyor: Açık Kapı, Aşkın E Halli eski tanıdıklardan söz eder; Fılo, o eski havayı sürdürür.

Fakat «Yabanın Adamları»nın asıl ilginç yanı Tarık Dursun'un yeni bir çabasını ortaya çıkarmasıdır: Tarık Dursun, tek tek ele aldığı ezilmiş insanların kişisel serüvenlerinden bu insanların ortak meselelerine geçme çabasıdır. Yabanın Adamları, Biz İnsanlar, Tutanak bunun örnekleri. Hepsi başarılı değil elbet. Meselâ Yabanın Adamları'nda belirli bir ekonomik gerçeklik (tütün ekicisinin araçları tarafından sömürülmesi) hikâye gerçekliği haline getirilememiş, somutlaşmamış. Bunun için etkili değil, inandırıcı değil. Bu-

na karşılık Biz İnsanlar, makineli üretim karşısında el emeğine dayanan küçük atölyelerin yıkılışını büyük bir ustalıkla veriyor; «İbrahim Usta'nın kişisel serüveni birden ekonomik ve sosyal gerçeklik haline geliyor.

Tarık Dursun, usta hikâyeçi. Yazacağı hikâye için zorunlu olanları anlatmakla yetinmiyor, bütün bildiklerini ortaya dökmeye kalkışmıyor; bunun için bir yoğunluk var hikâyelerinde. Hapiste geçen zamanı bir cümle ile duyurmasını biliyor: «Yeşilliği görmediğim otlar sararmışlardı.» (s. 14). Tasvirleri, hikâyeye yapılmış bir süsleme eki olarak değil psikolojik çözümleme unsuru olarak kullanmasını biliyor. Ama «Eski Babam» gibi güzel hikâyelerin yanı sıra «Memurum, Memursun, Memura» gibi kötü hikâyeler yazmakta da devam ediyor.

Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanması yanıltmasın sizi, «Yabanın Adamları» gerçekten ilgi çekici bir hikâye kitabı!

Fethi NACI

TARIK DURSUN K.

lardı; ama bir çoğu bu yolda temelsiz bilim gösterilerini, çıkarları için bir araç olarak seçmişlerdi.

Atatürk'ün bu tutumunda bir antiemperyalist karakter gördüğümü söyledim; çünkü Atatürk bu görüşleriyle Türk kültürünün hiç değilse geçmişi yönünden Avrupa kültüründen üstün olduğunu göstermeye çalışıyordu. Öbür yandan, bugün Anadolu sınırları içinde kalan bütün halkların bir bütün olduğunu ispat etme eğilimi vardı. Bu tez-

lerin bilimsel esaslara dayanmasa da olumlu yanları olduğunu görmek zorundayız. Çünkü bu tez, hem turancı-ırkçı, hem de dar anadolucu-islami-türkçü ulusçuluk görüşlerini yıkmaya çalışıyordu. Çerkezdi, Kürttü, Lazdı diye bölünmelere meydan veremeyi önlemek çabasıydı. Türk toprakları üstünde yaşayan herkes Türktür, çünkü Orta-Asya gibi, Ön-Asya'da da en eski uygarlıkları yaratmış olanların anıları Türktür.

Bizim kültür sorunlarımızın ulusçuluğa bağli olarak gelişmesinin tarihçesi aşağı yukarı budur. Bunların herbiri ne dereceye kadar doğru, ne dereceye kadar yanlış bunları tartışmak ayrı bir mesele. Bütün bunlardan sonra nasıl bir ulusçuluk türkçülük tarifi yapmamız gerek, o da apayrı bir mesele.

GÜZİN DİNO — Benim söylemek istediğim şu: deminden beri anlattığınız gelişmede, bütün iddiaların, daha doğrusu hiçbir iddianın, kökü, etrafı, sistematik bir düşünce sistemine dayanmadığı görülüyor. Oysa biliyoruz

CİNSİYET VE PSİKANALİZ

Psikanalizin yaratıcısı Sigmund Freud'un hayatı ve eseri üzerine bir inceleme yazım ışıında cinsiyetle ilgili araştırmaları bu kitapta Selâhattin Hilav'ın kalemıyla çevrilerek bir araya getirilmiştir.

Varlık Yayınevi: 5 lira. ANT Der: 209

ki ayakta, hâlâ ayakta duran kültürler, şu ya da bu şekliyle bir düşünce sisteminin yapısına dayanan kültürlerdir. Çin, Yunan, Roma, Arap, Roma ve Yunan'a dayanarak yeniden ortaya çıkan rönesans, sonra bütün çağdaş dünyayı yüzyıllar boyu etkileyecek olan rasyonalizm, Descartes vb... bugün de sosyalizmin temellerini ortaya koymuş olan marxizm... Bugün, ancak bunlardan itibaren bir kültürden söz edilebilir. Ve bunlardan hiçbir eleman, az önce Pertev'in anlattıkları içinde sistematik bir şekilde yok. Varsa bile çok eklektik bir şekilde var, yani derme-çatma. Mutlak olmalı bir sistem, yoksa yüzyıllar boyunca bir imparatorluk devam edemez. Bütün her şeye rağmen bugün de ayakta bir milletiz. Elbette bir sistemi olmalı. Ama bu sistemi ortaya koymuş değiliz. Şüphesiz kendimize has bir hümanizmamız, bir kültürümüz var. Ama bu araştırılmamış, nitelikleri ortaya konulmamış. Biz kendi kendimiz olacağız, kendimizle yetineceğiz, demek iyi ama, bu yetineceğimiz şeyi bir kez ortaya koyalım. Hümanizma anlayışımız nedir? Bunu bilelim. Biliyor muyuz bunu? Kesinlikle? Bilmiyoruz.

F. EDGÜ — Bir de, böyle bir hümanizma var mı? Sorusu var.

G. DİNO — Ben var diyorum. Çünkü başka türlü, yüzyıllarca ayakta duramazdık. Koskoca bir imparatorluk havada durmaz ya.

A. DİNO — Sorunun bir de şöyle bir yönü var: emperyalist bir memleket, mutlak, Güzin'in söylediği gibi, çok derin felse-

fi temelleri olmayabilir. Örneğin bugünkü Amerika'nın derin bir felsefi temeli var mı?

G. DİNO — Amerikan kültürünün bir geçmişi yok. Belki yarın yıkılıp gidecek. Bu, benim söylediklerimi doğrulayan bir örnek.

A. DİNO — Peki eski bir örnek alalım. Roma imparatorluğunun, ki yüzyıllar boyunca, hiç değilse mimari alanında dünyanın dört bir yanında izini bırakmıştır. Bu imparatorluğun tek başına Yunan felsefesi dışında bir felsefesi var mıydı?...

G. DİNO — O çağ için, Yunan felsefesinin yeterli bir kaynak olduğunu sanıyorum.

A. DİNO — Bizde de, Arap felsefesine dayandığımız ölçüde yeterli bir felsefemizin olduğunu söyleyebiliriz o halde.

G. DİNO — Ama bir isim çıkaramayacağız, galiba; belki var...

A. DİNO — Var, isim var, çıkartabiliriz de, orda aldanyorsun sanıyorum. Çünkü Türk düşüncesinde Muhiddini Arabi önemli bir rol oynamıştır sanıyorum. Yani birkaç temeli var bu düşüncemizin.

Gelecek hafta

EMPERYALİST NİTELİĞİ OLMAYAN KÜLTÜR

Lumbago, Siyatik ve Romatizma ağrılarına karşı

FAYDALIDIR

4 saat aralı ile günde 3 adet alınabilir

(Yeni Ajans: 1824/1827/207

ANADOLU BASINI ÇIKARCILARA KARŞI EMEKÇİ HALKI SAVUNUYOR

HER hafta bu sütunlarda Türk basınında yer alan görüşleri yayımlıyoruz ve yazarlardan seçmeler yapıyoruz. Ancak bu seçmeler, bugüne kadar Anadolu basını ile bağlantı kurulmamış olması dolayısıyla sadece İstanbul ve Ankara gazetelerine münhasır kalmış bulunuyordu. Anadolu'daki değerli meslektaşlarımızın yayınlarını ANT'a göndermeleri üzerine Anadolu basını görüşlerini de zaman zaman bu sütunlarda yansıtmak mümkün hale gelmiştir.

Anadolu basını, bilindiği gibi, ulusal kurtuluş yıllarından bugüne, Bânkâli'de görülmeyen bir cesaret ve dürüstlikle memleket sorunlarını dile getirmiş, Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türk halkının mutluluğu uğrunda takdire anılacak mücadeleler vermiştir.

Çıkarcı çevrelerin sosyalistlere yaptıkları saldırılar uyanık Anadolu basınında geniş tepki yaratmıştır. Ordu'da yayınlanan haftalık toplumu UYANIŞ Dergisi, bu konuda şunları yazmaktadır: «Bir milletin özgürlük ve haysiyeti için verilen kutsal savaştan hiç bir TIP'linin kaçınmayacağı, bu uğurda canını bile vereceğini, bu akıl fukarası, bu satılmış güruh iyi bilmelidir.

haftanın karikatürü

YAZISIZ

Cavit — Yeni İstanbul

En basit tarih bilgisinden de yoksun bu soytarlar, kurtuluş savaşını, Atatürk'e yapılan iftiraları, saldırıları hatırlamıyorlar mı? Hadi o biraz uzakça diyelim. DP'nin sonunu da mı bilmiyorlar? Bu memleketin hakiki evlâtları sosyalistlere kalkan eler kırılabilecektir. Türk Milleti kendine ihanet edenleri daima kahrretmiştir. Ve de edecektir.»

Bahıkesir'de yayınlanan ATEŞ Gazetesi'nde de Cahid Albayrak, saldırılara şöyle karşı çıkmaktadır: «En kocaman başları (memlekette özgürlük ve huzur vardır) diye laflar ederken, öte yandan fakirin, işçinin, çilekes'in haklarını savunanlara karşı saldırılar alabildiğine devam ediyor. Harpte ilk hücum eden kazanabilir ama, siyasi hayatta hemen patlayanın, ortaya kof laf atanın, gaf üstüne gaf yapının daima zararına olmuştur. Hiç bir ülkede gericiilik başarı sağlamadığı gibi, Atatürk'ün Türkiye'sinde de sağlamayacaktır. Bütün Atatürk ve Anayasa düşmanları ergeç lâyığını bulacaktır.»

Trabzon'da yayınlanan SAVAŞ Dergisi'nde İsmail Gençtürk de faşist zorbalara şu ihtarda bulunmaktadır: «Yazarlara, ozanlara saldırıların, şu gerçeği bilsinler ki, onların öncülüğünü ettikleri toplumu hareket, artık halka mal olmuştur, halkla birlikte gelişmektedir. Ozanları tutuklamak, bu hareketi durduramaz. Paçası süken varsa ve bu hareketi durdurmak istiyorlarsa, halkı tutuklasınlar. Çünkü bu hareket halkın içinde çiçeklenip boy vermektedir.»

Fikir Kültürleri Federasyonu tarafından yayınlanan KAVGA Dergisi'nde ise Türk halkını kobay yerine koyarak ıslanlandırıl-

kı grupları faaliyete geçer ve halka karşı olan bu kanunlar çıkmaz. Hele bu kanun halkın menfaatına karşı olursa.., AP'nin şiddetle savunup çıkartmak istediği Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu, demokrasiye tamamen karşı olan bu kanun, halkın direnişiyle şimdilik ertelendi. Şimdi sıra devlete ait ormanlara geldi. Bu kanun taslağını bakalım çıkaracaklar mı? Halk direndiği ve baskı grupları işlediği takdirde bu kanun da çıkmıyacaktır.»

Bu arada, sendikalar tarafından yayınlanan gazeteler de, emekçinin haklarının savunulması için büyük mücadele vermektedir. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından yayınlanan DİSK adlı derginin ilk sayısında Bora Gözen yeni konfederasyonun kuruluşunu şöyle yorumlamaktadır: «DİSK'in kuruluşu, yozlaşmış bir yapıdaki kısır koltuk kavgaları yerine kitlelerin hareketini getirmiştir. Türk işçi hareketine gelen en büyük yeniliktir bu. Uzun yıllar belirli bir kadronun dışında yönetici yetiştirmeyen Türk sendikacılığı artık kitlelerin yenilenmesine açılmıştır. Şimdi çok çetin bir savaş vardır Türkiye'de. Çok yakın bir gelecekte Türk sendikacılığı bütün kadrolarını yenileyecektir. Böylece kapitalizmin oynadığı en ustaca oyunlardan biri daha (sendikacılığı belirli kadroların tekelinde bırakarak bu kadroları yozlaştırmak) bozulacaktır.»

Türkiye Maden İş Sendikası Karabük Şubesi tarafından yayınlanan SENDİKA Gazetesi ise, çıkarcı çevrelerle ve hükümetle işbirliği halindeki sarı sendikaların tutumunu yererek şu uyarıya bulunmaktadır: «Çeşitli hilelerle aldıkları toplu sözleşme yetkisini kullanırken, çıkan uyuşmazlıkları fırsat bilerek işle-

Demirel'e sesleniş!

Sadece gazete yazarlarının değil, o gazeteleri satanların da görüşleri vardır. İşte Bedri Sümer adındaki bir gazete müvezzi ANT'a gönderdiği mektupta Demirel'e şöyle seslenmektedir.

«Seçimlerden evvel Türk Uluşu'na verdiğiniz söz ne oldu? Hani ucuzluk yaratacaktınız, milleti refaha kavuşturacaktınız? Fakat siz verdiğiniz sözü tutmadınız. Bunun yanında şeker, gaza, sigaraya, dolmuşa, taksiye, tuza, petrole, vesaireye zam yaptınız. Bir de üstelik gazetelerde yapılan zamların lüzumlu olduğunu söylediniz. Yeter artık, daha yapılacak olan zamları bir an önce yapın da millet de kurtulsun, siz de...»

indeki usaklık ve dilencilik arularını tatmin etmek için bakan veya milletvekiline koşar, vatan, millet, bayrak gibi sözlerin arkasına bilgisizlikleri saklamaya çalışarak sefaat ve yardım edindirler. Böylece aziz vatanımızı hakların dilencilik ve yalvarma ile alndığı acı bir ülke haline sokmak isterler. (İşveren bize hakkımızı vermiyor, bu hakkımızı biz alamadık, ne olur siz alın) diye avuç açmak demek, Anayasa ile 274 ve 275 sayılı kanunların hiçe sayılması ve kaldırılmasını istemek demektir. Bütün işçiler her şeyden önce böyle bir zihniyetin ve böyle sendikacıların karşısında olmalıdır.»

Amerikan dalkavukluğu!

Bana soruyorlar: "Go Home" diyebilir misin?"
— Pıyyy! Kapan da kaçan mı?

Elbet "Go Home" demem, o buraya zorla gelmedi ki, ben çağırdım, benim dostum, müttefikim, arkadaşım, konuşum, Toprakım, da, hürriyetimde, haklarımda, cantında, varlığında gök yok; sıldık verir, mal verir, para verir, her türlü yardımı yapar, onula gücüm artmıştır, kalkınmamı yapıyorum; karşılığında birşey istemez, bana sevgi ve saygı gösterir, tarih boyunca hiç düşmanlık etmemiş, bundan sonra da düşman olması ihtimali düşünülemez. "Git!" demek şöyle dursun, gitmek istese "Aman gitme!" diyeceğiz. Böyle iyi ve cömert dostun bağımız üzerinde yeri var.

KADİRCAN KAFLI
(TERCÜMAN - 20.5.1967)

DİN TİCARETİ!

★ Bugün'de hiç banka ilân çıkmıyor neden?

Ç — İslamiyet faiz almaz ve vermez de şiddetle yasak etmiştir. Faizin azı da, çoğu da haramdır. Binaenaleyh dinî inançlarına aykırı olduğu için faizi ve piyangoyu teşvik eden banka ilânlarını gazetemde basmıyorum, talep de etmiyorum.

★ İdealist müslüman tüccarlara, ilân hususunda yaptığınız çağrıdan iyi netice alabildiniz mi?

Ç — İyi neticeler alınmaktadır. Mayıs ayı içinde, Nisan'a nisbetle bir misli daha fazla hususi ilân almış bulunuyoruz. Yurdun her yerindeki dâim arkadaşlarımız, Bugün'ün yaygınaması, kuvvetlenmesi ve daha fazla hizmet etmesi için aralarında toplantılar yapmakta ve bizleri desteklemektedirler.

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 21.5.1967)

ANT'IN NOTU : «İdealist müslüman tüccarlar»ın çoğunun bankalarda hesabı vardır ve faiz almaktadır. Ve bu idealistlerin ilânları da Bugün Gazetesi'nde yayınlanmaktadır.